

PaB-3472

KARIŪNAS

**PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO
KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ
ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS**

1934 M.

12 Nr.

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS

išeina kas du mėnesiai.

Leidžia kariūnų Ramovė
Redaguoja leitenantas Urbanavičius Simas

Prenumerata: Metams — 5 lt.,
atskiras nr. 1 lt.

Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė

1934 M.

Liepos-Rugpiūtis

12 Nr.

TURINYS

1. 1874. VIII. 10 LX 1934. VIII. 10.
2. Būkime stiprūs.
3. *J. ltn. V. V.*, Lietuvos oro didvyrių tragedija.
4. *Ats. j. ltn. Rutkauskas B.*, Auka (eil.).
5. *J. V.*, Aštuonioliktąją vagą pradedant.
6. *Kar. A. N.*, Kontrataka.
7. *Sim. Jon. Urbonas*, Gintarų pakrantėmis.
8. Mūsų gyvenimas.
9. *J. ltn. Valevičius*, Kelios pastabos stažo reikalu.
10. *Kav. kap. Andriūnas*, Kaip išmokti Morzės abėcėlę per vieną dieną.
11. Įvairumai.
12. *Kar. j. p. Mironas ir Ko.*, Posmai iš dainuojančio laivo.
13. Dokumentas apie jaun. kurso atostogas.

Jaunuoliškos, lietuviškos-kariškos dvasios vedamas, kariūnų gyvenimo pėdsakus nenykstančiai registruodamas, kad ir kartais kiek nesuskubdamas, mūsų „Kariūnas“ žengia priekin. Skaičiuojami kariai, gerai žina, kad šio žurnalo redagavimas — yra vien atspėjamo laiko darbas, pasitaikančius netobulumus mielai dovanos.

Karo Mokyklos 15-kos metų sukakčiai ir XVI-sios kadro ir IX-sios aspirantų laidų išleistuvėms paminėti, gruodžio mėn. išeis dvigubas, žymiai padidintas, gausiai iliustruotas ir labai įdomus specialus „Kariūno“ numeris.

Foto: kar. v. p. Grigaliūno, Šulco ir kt.

Klišės gamino „Vaga“

Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto 2

Kariėnas

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪNŲ LAIKRAŠTIS.

1934 (tretis) M.

Liepos-Rugpiūtis

12 Nr.

1874. VIII. 10 LX 1934. VIII. 10

Laiminga mūsų Tėvynė Lietuva, didingai minėdama savo Tautos Vado 60-ties metų jubiliejų, laimingas taurusis ir didis pirmasis lietuvis Antanas Smetona, šią nepaprastą, didžią sukaktį pergyvendamas, laimingi mes, Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos kariai, turėdami gyvą Garbingąjį savo Šefą.

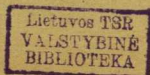
Sekdami kilnų Jo pavyzdį ir eidami Jo nužymėtomis Lietuvos garbės ir vieningumo gairėmis, giliai į širdis dėkime svarius, rinktinius, mūsų kalbos žavumu skambančius, mylimojo mūsų Šefo žodžius, gilinkimės ir supraskime didžią, neišsemiama jų prasmę.

Būkime stiprūs

Ne vienas lietuvis, ne viena lietuvė, susilaukę šešių dešimtų metų, yra buvę gražiu ir geru žodžiu minimi už tai, kad savo darbais buvo nusipelnę savo tautai. Ir man tenka, tokio amžiaus slenkstį žengiant, patirti labai daug pagarbos. Nuo Palangos ir Klaipėdos pajūrio ligi laisvosios Lietuvos uzburtųjų ribų pietuose, per visą mūsų kraštą, tvarkinga visuomenė, iškilmingai susitelkusi, apvaikščioja įvairiais būdais mano, kaip valstybės vado, šešių dešimtų metų sukaktį, pagerbia mano asmenyje tą, kurs atstovauja mūsų tautai. Malonu man pergyventi tokia va-

028-514

1

landa, tik gaila, kad tos sukaktinės iškilmės viršuma tenka mums pajusti ne Vilniuje, kur atgijančios tėvynės vadovai rimtai dirbo, iš kur visai tautai pirmieji laisvės garsai sklido, o tik mūsų laikinojoje sostinėje, Kaune. Bet ir čia mes šiandien giliai jaučiame nelaisvėje tebesančios mūsų žemės šilumą, tvirtai tikėdami, kad Vilnius grįš Lietuvai.

Gėrėdamasis šiąja nepaprasta diena, nusimanau tačiau, kad tas darnias Lietuvos pajėgas, kurioms vadovauti man tenka garbės, išjudino ir atgaivino ne vienas kas, o visa eilė prakilnių mūsų tautos žadintojų. Visokiomis srovėmis reiškėsi lietuvių gyvybė, kol jos galiausiai sutapo vienon tėkmėn ir sudarė vieningą laisvą Lietuvą. Pastatytas valstybės rūmas bendromis pajėgomis, ir mes visi galime tilpti jo pastogėje. Belieka jis mums saugoti, gerinti ir tobulinti. Valstybė galima juk sulyginti su tautos namais, o tauta su didžiule šeimynų šeimyna, kuri laikosi teisybe, drausme, susiklausymu, pasitikėjimu ir darbštumu. Sanaika joje turi vyrauti ir vieningas tikslas.

Tardamas nuoširdų akiū visiems, kurie mane sveikina ir man geriausių linkėjimų reiškia ar kaip kitaip prielankiai pamini šią mano sukaktį, norėčiau dabar pasakyti kiek minčių apie tai, kas mūsų kraštui ir mūsų tautai ypatingai turėtų rūpėti.

Kas gi mums labiausiai šiandien rūpi? Kas daugiausia vargina mūsų galvas?... Nerimas, tikrojo rytojaus nebuvimas. Pasaulio galybės nesutaria, tautos susitikdamos nesivaduoja teisingumu, dėl to kyla jų tarpe rietenų ir barnių, kad net smurtu graso besiginčiodamos atsiliepti. Nejučiomis karo šmėklų pasivaidina. Kad taika būtų išlaikyta, valstybės vyrai ieško tam visokių priemonių, nori ją įvairių sutarčių tinklu apsaugoti, nori pažaboti smurtininkus. Jei vienur kur pratrūktų karo gaisras, tai galėtų uždegti daugelį kraštų, ir nieko nedėtosis tautos pakliūtų jo pašvaistėn. Labiausia baugu mažosios valstybės, kad jų kuri didžioji valstybė neįveltų karan ir nesunaikintų.

Taigi ir mums reikia budriai saugotis, reikia, kad nebūtų nerimo pačioje tautoje. Kai jos vidus sveikas, kai jos tvarka gera, tai ne tiek jai baisus ir pavojus, galis iškilti už jos ribų. Kaip to pasiekti?... Išmintingi žmonės, patyrę ir mokyti, jau seniai sukė dėl to galvas ir, daug ko išmokę per savo gyvenimą, mums taria: Tauta yra stipri, kai gerai, dorai auklėjama. Vyresnieji veda, o jaunieji klauso ir mokosi, kad patys būtų paskum vyresni ir taptų vadais.

ANTANAS SMETONA
Tautos Vadas, Vyriausias ginkluotų jėgų
Viršininkas

Žvilgterėję netolimon praeitin, kiek daug randame joje sau paguodos! Per tą kelioliką atstatytosios Lietuvos metų yra tekę mūsų tautai pergyventi labai sunkių dienų, labai kartais pavojingų jos laisvei, ir vis dėlto ji, susiklausydama, tvirtai pasiryždama spirtis nepasisekimams, išsikilpodavo iš sunkios buities ir eidavo toliau stipresnė pažangos keliais. Atsiminkime Vilniaus ir Klaipėdos bylas. Buvome užsienio pajėgų spiriami į sieną, kad atsižadėtume savo teisių stipriųjų kaimynų naudai, nors ir neturinčių prieš mus teisingo pagrindo. Kai atsidūrėme prieš Hagos Teismą, daug kas mums spėjo pralaimėjimą ir peikė mūsų valdžią, kad įsišokusi savo neatsargiu vadovavimu. Bet mūsų bylų būta teisingų: abi jas laimėjome. Arba ir vėl. Kiek daug ir kaip ilgai visokie laikraščiai baidė Lietuvą, kad ji, atkakliai gindama savo minėtąsias bylas, save izoliavusi, tariant palikusi viena, be draugų, ir dėl to pastačiusi save pavojun. Šiandien aprimo tie spaudos balsai: visiems paaiškėjo, kad Lietuva ėjo tikru keliu, nors atsargiai ir iš lėto, ir šiądien ji nebe viena, o talkoje su eile valstybių pasireiškia saugojanti taiką, vejanti karo šmėklą iš rytų Europos.

Netrūkdavo mums sunkių mėginimų ir Lietuvos vidaus gyvenime. Ne kartą yra mums grasęs mažesnis ar didesnis tvarkos pairimas, bet kai atsigosdavome ir sukrusdavome taisyti, tai atsitaisydavome ir tvirtesnės tvarkos pasiekdavome. Po kiekvieno sunkesnio krestelėjimo Lietuva tapdavo budresnė, gajesnė ir vieningesnė. Taip mes ir grūdinamės, taip augame ir auklėjamės. Agi ūkinė ir finansinė mūsų buitis ar nėra pergyvenusi visokių svyravimų ir negerovių? Karinės vokiečių markės tiek buvo apiplėšusios mūsų kraštą, kad rodėsi pakriksią žemės ūkis, prekyba, pramonė ir pagaliau valstybės ūkis ir jos biudžetas. Bet taip neatsitiko. Įsivedę savo pinigą, pagrįstą auksu, visur ir visuomet suveddavome galą su galu, kad nei kiti kraštai, daug didesni ir turtingesni už mus, stebėdavosi, kodėl mes taip gerai išsiverčiame. Ir žemės ūkyje ir kitokiame šalies ūkyje stengdavome iš anksto pasiruošę nugalėti mums nepalankias pasaulio sąlygas. Ne tik sėkmingai gindavomės mus apnikusių ekonominių vargų, bet ir įgalėjome paruošti geresnę ateitį mūsų žemės ūkiui, vykdydami žemės reformą, sausindami vandenim pasruvusius plotus ir kitaip keldami ūkininkų kultūrą. Kiek čia pažangos geran padaryta kaimė ir mieste per tą kelioliką metų, kaip per tą laiką yra atjaunėjusi ir sutvirtėjusi Lietuva, kiek jos gyvenimas surimtėjęs!

Šviesa ir tiesa vyksta sparčiai Lietuvoje. Per kelioliką metų ji taip nušvito, palyginus ją su prieškariniu metu, kad ją pamatę mūsų užjūrio tautiečiai, kai atvažiuoja pasižiūrėti, negali atsidžiaugti ir atsigėrėti. Kyla šviesa, kyla tautiškas susipratimas, kyla ir visokia Lietuvos gerovė, ir tai ne kokių didelių pasukų, o pačios tautos uždirbamo skatiko dėka. Tauta, vadinasi, dirba, juda ir mokosi toliau sparčiau ir stingriau dirbti. Tai pažanga, o ne atžanga. Tai laidas, kad mūsų tautos rytojus yra tikresnis, nekaip kam gali pasirodyti.

Ir krašto vadovybės eilė visose valdymo srityse yra pagerėjusi. Kad daug valdžios įstaigose išėina aikštėn nusizengimų ir nesąžiningumo, tai dar nerodo, jog mūsų valdomasis prietaisas pablogėjęs. Priešingai, tai rodo, kad valdžios priežiūra budriau seka visokius nusikaltimus ir juos teisingumo organams įduoda. Mūsų idealas, kad valdžios įstaigose būtų dorai išauklėti ir išmokslinti vadovai darbininkai. Tikėkimės ir čia pažangos.

Ir šita netolima nepriklausomos Lietuvos praeitis yra didžios vertės auklėjimo veiksnys. To neprivalome pamiršti, turime iš jos mokyti. Valstybiškai gyventi reiškia valstybiškai

Čia gimė ir augo Antanas Smetona

auklėtis tiek jaunesiems, tiek vyresniesiems. Sava valstybė yra didi politikos auklėtoja visai tautai.

Kai mokėsime būti teisingi, darbštūs, atsparūs visokiems būdo silpnumams, tai nebus mums vengu ir pasaulinio nerimo. Šitą linkmę turime auklėti, tai bus tvirti ir mūsų valstybės pamatai, ir jokie viesulai, kad ir sūkuriais atūžę ligi mūsų krašto sienų, neįveiks sugriauti mūsų jaunos valstybės rūmo. Būdami išauklėti, turėdami gerai išauklėtą tautos vadovybę, ir nepasiduodami nerimui, galime drąsiai sutikti šiokį ar kitokį rytojų.

ANTANAS SMETONA

LIEUVOS ORO DIDVYRIŲ TRAGEDIJA

J. ltn. V. V.

*

*

*

Suėjo metai, kai nuo tolimosios Amerikos krantų pakilo skristi į Lietuvą Lituanica I.

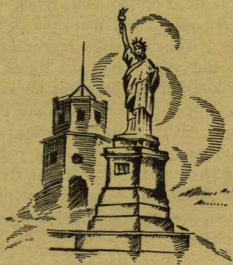
Kai dabar, jau metams nuo anos didžiosios tragedijos prabėgus, pagalvoji apie to skridimo sumanymą, apie be galo sunkų tam skridimui rengimąsi, pagaliau apie didį, gražų ir kilnų tikslą — nenoromis prisimeni graikų legendą apie Ikarą. Nors Ikaras tik legendos didvyris, bet jis yra tikras žmogus — žmogus, kurio dvasioje kunkuliuoja begalinis noras išsiveržti iš kasdieninės aplinkumos, persunktos kasdieniniu rūpesniu, skurdu; o jei ir turtingos, tai dažniausiai tuščios, nublukusios savo dvasia. Ikaras mato saulę, kuri atgaivina, pažadina nusivylusį žemę žmogų, skatindama jį darbui ir kovai. Ikaras vaizduojasi, kad juo arčiau prie saulės, juo toliau nuo vargo žemės, juo didesnė saulės palaima, juo ramesnė amžinai neramaus, amžinai ieškančio žmogaus širdis...

Mūsų ikarams, toli Amerikoje esantiems, tąja ramybės ir laimės saule buvo Lietuva — ne amerikonišku auksu tviskanti, ne beprotiška ištaiga masinanti, o savo artimumu, savo kuklumu pasiilgta ir išsvajota. Pavertę skridimo sumanymą savo gyvenimo tikslu, įtempę visas savo pastangas, visus savo dvasios ir kūno pajėgumus, jie apleidžia Ameriką ir skrenda mažutėn vargų Lietuvon. Vienintėlis jų skridimo sėkmingumo laidas yra jų begalinis noras ir pasiryžimas nugalėti visa, kas drįstų jų sumanymui kliudyti. Jų aparatas, palyginamai, menkas, negreitas, įrengimai primityvūs, bet jų valia ir Lietuvos garbė, kuriai jie

pašventė save ir savo kilnų žygi, juos vedė laimingai per ten, kur buvo labiausiai pavojinga.

Perskridę vandenyną, jie suglaudė amžinai sparnus prie Lietuvos slenkščio, kaip Maratono bėgikas, tarytum, kad tarti tėvynei: „mes nugalėjom“.

Garbingai pradėję savo kilnų skridimą, mūsų didvyriai Steponas ir Stasys baigė jį kaip Ikaras, verždamasis prie saulės. Ir Ikaras saulės nepasiekęs žuvo. Bet jis nurodė kelią į ją. Tuo saulės keliu ėjo ir mūsų didvyriai — Darius su Girėnu. Nušvietę jį savo šventa atmintimi, jie didingai nuėjo amžinybėn, palikę savo testamentą naujų pasiryžėlių žygiams, skirtiems Lietuvos garbei ir visos žmonijos gerovei.

✓ *Ats. j. ltn. Rutkauskas Benys*

AUKA

(Iš 1933 m. Dariaus-Girėno garbei parašytų eilėraščių)

*Pagimdė Jus liūdnoji žemė
beržais ir kryžiais apsikaišius,
kaip motina penėjo, glaudė
saldžiom svetainių vaisėm.*

*Šimtai sūnų laivais nubrido
žvejoj perlą už marių
ir atskirti languos parymo
ilgėdamies šalies gintaro.*

*Toli nuo tėviškės, nuo brolių
Jūs sekėte, kaip paukščiai nardo
dangaus žydry, ir kaupėt drąsą
iškelt tėvynės vardą.*

*Pro kančią, nemigą, pro vargą
nusikalėt sparnus iš plieno
ir mylių tūkstančius virš marių
reliais skridot naktį dieną.*

*Ir nešėt kraitį tėvų žemei —
garbės ir saulės džiaugsmo paštą —
Sužvingo vėtra — ir pakirpo
sparnus karžygiams kryžių krašto...*

*Užlaužė sesės baltas rankas,
pravirko motinos prie kapo —
Neverkite! Mirtis didvyrių
tėvynei saule tapo!*

Aštuonioliktąją vagą pradedant

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokykla, turėdama uždavinį papildyti karininkų kadra, kasmet išleidžia gyveniman kariškai išauklėtų, išmokslintų ir karui parengtų vadų — kadro ir atsargos karininkų. Šiomet, švėsdama savo egzistencijos 15-os metų sukaktį, Karo Mokykla taip pat išleidžia didelį būrį jaunų vyrų. Tai XVI-oji kadro ir IX-oji atsargos karininkų laidos. Išleidžiamųjų vieton rugpiūčio 22 d. iš didelio skaičiaus pareiškusių norą stoti mokyklon jaunuolių vėl parinktas pačių sveikiausių ir visais atžvilgiais tinkamiausių kandidatų būrys. Taigi, Karo Mokykla pradėjo jau aštuonioliktąją didžiojo darbo vagą.

Kas skatina mus taip dideliu skaičiumi jaunų, bet kokiam naudingam darbui tinkančių, pajėgų veržtis kariškon mokyklon, siekti kariško mokslo? Kokią profesiją mes pasirinkome? Kur veda mūsų gyvenimo gairės? Atsakymas vienas: tėvynės meilė, teisingas nepriklausomo gyvenimo įvertinimas ir aiškus nusivokimas, kad Lietuva taikingais savo norais neužimponuos didžiųjų sias valstybes, lenktyniuojančias dėl politinės įtakos ir hegemonijos Europoje; neužimponuos agresingas savo kaimynes, besistengiančias ginklu užgrobti Pabaltę; nusivokimas, kad karas anksčiau ar vėliau neišvengiamas, o planingas jam rengimasis yra būtinas.

Karas! — baisus žodis.

Prisižiūrėkime arčiau į gamtą, pažvelkime atidžiau į tuos mažus gyvūnėlius, kirminėlius ir vabalėlius, kuriuos mes ardami išverčiame iš po žagrės, kurie, kaip mums atrodo, linksmai sau bėgioja ir džiaugiasi gyvenimu. Paviršutinai pažiūrėję iš tikrųjų galime pamanyti, kad jie laimingi, viskuo patenkinti, kad tarp jų nėra neapykantos, nėra kovos. Tačiau taip manydami mes labai apsiriktume. Paskėkime tik atsidėję ir pamatysime, kad tuo laiku, kai mums matos nekaltai bėgioja — jie žvalgosi viens į kitą, tyko sau maistui nutverti; stipresnieji puola silpnesnius ir pastariesiems nesugebant priešintis — juos naikina, paglemžia savo naudai ir jais savo gyvybę palaiko. Dar ryškesnę kovą dėl būvio matome gyvulių ir paukščių gyvenime. Net augmenys, tie, kaip mums rodosi, lyg negyvieji gamtos padarai, ir jie veda smarkų ir net labai intensyvų tarpusavio karą. Miško medžiai viens už kito stiebiasi, auga, stengdamiesi kuo aukščiau siai pakilti į saulę, išskleisti daugiau šakų ir pasigrobtį jomis kuo

Paskutinį kartą civiliuos rūbuos (XVIII-sios laidos kariūnai-kandidatai)!

daugiausiai saulės spindulių; kitus šalia augančius silpnesnius uždengia, priverčia žūti, kad tuo būdu daugiau sau vietos užtikrintų. Kambarinės gėlės kovoja su žmogumi: žmogus vazoną sukioja, o gėlės vis linksta į stiklą, į saulę.

Protingiausias ir tobuliausias gamtoje sutvėrimas yra žmogus. Jame Tvėrėjo sutalpintos dvi dalys: dvasinė ir fizinė. Dvasinė dalis diktuoja, kad karas, kaip žalingas reiškinys, nereikalingas, kad tai bausis dalykas; ji siekia gerbūvio, artimo meilės, kilnių idealų. Tuo tarpu fizinė dalis priligsta paprastam gaivaiui; ji pilna visokių geidulių, kuriuos stengiasi kuo greičiausiai realizuoti, patenkinti, o tai jam padeda jo vaizduotė. Vadinasi, ir pačiame žmoguje vyksta kova: jame tos dvi dalys, dvasinė ir fizinė, tarp savęs kariauja. Arba vėl, eidami gulti mes užrakiname jame duris arba statome sargus, nes nesame tikri, kad koks blogos valios žmogus mūsų neapiplės ar neapvogs. Kas tai? Žinoma, niekas kitas, kaip kova, aiškiau — pasirengimas kovai, taikymasis prie aplinkybių. Iš to išvada, kad laimi tas, kuris yra pasirengęs tinkamiau taikomas aplinkybes panaudoti.

Suėmę krūvon visa, kas pasakyta, matome, kad kova ar karas, kaip mes jį bepvadintume, nei dieną, nei naktį, žodžiu — nei vienai valandėlei, nenustoja.

Turtai, kaip medžiaginiai, taip ir dvasiniai, pasaulyje neįlygiai padalinti: viena šalis, sakysim, valstybė, jų daugiau turi,

kita mažiau. Prigimti žmonijos norai siekti visa tai, kas gera, įsigyti žemės gėrybių, apsaugoti pasiektą ir išlaikyti tai, kas jau įgyta, o visa tai iškelia nuolatines tarpusavio grumtynes, kurių organizuotas reiškinytis ir yra karas.

Pažvelgę į praeities istoriją, matome, kad žmonijos gyvenime taikos laikotarpiai tėra buvę tik trumpalaikiai. Tais taikos laikotarpiais besikivirčijančios valstybės ginklais kad ir nekariovo, tačiau jos paslapčia lenktyniuodamos rengėsi naujam karui, nes karas yra vienas tikriausias būdas priversti savo oponentą priimti jam statomus reikalavimus, priversti pripažinti stipresniojo siekių teisėtumą ir teisingumą arba sugniužti ir nustoti savo egzistencijos žemės rutulio paviršiuje. Kainas užmušdamas Abelį pradėjo karą, karų buvo praeityje, šiandien pasaulis karo išvakarėse ir neverta nė manyti, kad ateityje karo nebebus. Žmogus pirmus žingsnius žemėje žengdamas pradėjo grumtis, nes turėjo gyventi, savo gyvybei palaikyti. Iš pradžių vienas grūmėsi, vėliau kolektyve grūmėsi su žvėrimis ar su sau lygiais priešininkais, norėdamas įsigyti tai, kas jam buvo reikalinga; dar vėliau tais pačiais tikslais kovojo valstybės, o ateity grumtis išstos tautos, pasaulio šalys, o gal net atskiri pasauliai... Žodžiu sakant, visas gyvenimas yra ne kas kitas, kaip kova dėl būvio. Veltui gražios svajonės, turiningos kalbos apie taiką; tačiau kalbos savo keliu, o karas savo.

Kad karas bausis dalykas, tai tiesa; kad jis teisingai vadinamas žmonijos rykšte — mes taip pat nesiginčysim, bet mes kariai neturime į karą žiūrėti kaip vien į žiaurios pajėgos pasireiškimą, į kovotojų sužvėrėjimą ir kitokias pacifistų vaizduojamas baisenybes. Mes neturim pamiršti, kad kare, ypač mūsų sąlygomis — mes kitų negrobiame, o tik savo giname — iškyla ir veikia labai daug kilnių žmogaus jausmų, kaip savo tėvynės, savo krašto meilė, pasitikėjimas savo vadais ir draugais, pasiryžimas apginti savo įsitikinimus, palinkimus, savo turtus, namus. Be to, karas, kaip tvirtina karų tyrinėtojai, daug patarnauja civilizacijos ir progreso labui (neduodamas jai, kaip tai atskirai augančiai pušaičiai, susmukti, susikreivinti), kurio žmonija siekia. Dalinai tai patvirtina Didysis karas, kaip stambių išradimų ir jų pritaikymo kasdieniniam gyvenimui laikotarpis. O kur tautų apsprendimo teisių laimėjimas, laisvė pavergtosioms tautoms?...

Apie ginkluotą susirėmimą — karą, kuriame žūsta daug žmonių ir turtų, visi su pasibaisėjimu kalba, visi juo kratosi, nė vienas nenori kariauti, bet karas, kaip matome, nėra vieno kurio asmens išmislas; karas yra įgimtas dalykas, tautų egzistencijos

reikalavimas. Kiekviena valstybė, norėdama išsilaikyti, norėdama savo piliečius aprūpinti būtiniausiomis jų gyvenimui reikmenimis arba apsaugoti juos nuo išnaudojimo, geruoju tariasi su kitomis kaimyninėmis valstybėmis: kilsius ginčus stengiasi geruoju, taip vadinamu politikos būdu, išspręsti, bet, jeigu jau tas nebeįpadedą, tada tik griebiamasi ginklo.

Savo egzistencijai išlaikyti, kiekviena valstybė organizuoja kariuomenę, ją moko, lavina. Kariuomenė — tai valstybės kumštis, geruoju nesusitarus ginčams spręsti; mūsų sąlygose — kumštis apsiginti, nepriklausomybei išlaikyti. Valstybei, kuri neturi savo kariuomenės arba kurios kariuomenė silpna, grėsia Baltgudijos arba Ukrainos likimas. Juk ir baltgudžiai, jei jie būtų pasėkę Lietuva arba kitomis iš po 1914—18 metų karo griuvusių prisikėlusiomis valstybėmis ir organizavę savo kariuomenę, o nepasitikėję taikiu būdu iškovoti sau nepriklausomybę — ne būtų šiandien lenkų vergais.

Mūsų tėvynė Lietuva, palyginti su galingais kaimynais, yra maža valstybė. Mūsų kariuomenė organizuota ir auklėjama ne pulti ir kitus pavergti, bet apsiginti, apginti savo kraštą su sostine Vilnium, apginti savo taip sunkiai iškovotą nepriklausomybę, kad netaptume kitiems trąša.

Lietuvos valstybės kariuomenę sudarome mes patys, nes kas gi kitas mus apgins, kas gins mūsų tėvynę, mūsų nepriklausomybę, jei ne mes patys, jos vaikai. Mūsų tėvai ir vyresnieji broliai, kad ir blogiausiai ginkluoti, bet tėvynės meilės vedami, tvirtu pasiryžimu iškovojo nepriklausomo gyvenimo ir valdymosi teises, numetė mūsų tautai uždėtą jungą, mes gi jaunieji, pirmųjų pionierių padedami, turime jas išlaikyti. Tam tat, o ne kitam tikslui, mes veržėmės karo mokyklon, mes veržėmės pasiręngti ir, kol dar ne vėlu, išmokti kitus parengti karui, nes nesame tikri, kad ryt ar poryt nieks nemėgins mūsų pulti.

Savo brolių — kovotojų skaičių padidinti mes šiandien atvykome į garbingas mūsų kariuomenės eiles ne lėbauti, ne linksmai laiką praleisti, mes susirinkome mokytis ir dirbti, kad petys petin stodami tėvynei pašaukus už savo valstybę, už savo tautą, už savo teises, už visa tai, kas mums šventa, būtume lygūs savo vyresniesiems draugams.

Mes atvykome pažinti savąjį ir priešų ginklą, pareikšti savo gerą valią, pasiryžimą, paklusnumą, atvykome išmokti vieningumo, sutartinumo ir drausmingumo, išmokti reikale išsižadėti savo asmeninių interesų, dirbti tautai ir valstybei, o jei reikės, už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę ir gyvybę atiduoti; atiduoti kuo brangiausia kaina.

Mes susirinkome pasisemti kariško mokslo žinių, kurių kritiškoje tėvynei valandoje reikės kaip artojui, staliui, kalviui, taip juristui, agronomui, gydytojui, mokytojui ir visiems, kas jaučiasi esąs lietuvis, kam brangi tauta ir valstybė, kam brangi nepriklausomybė, kam šventi tautos ir valstybės idealai.

Ne vergai mes, o žmonės pilnateisiai gyventi ir savarankiškai tvarkytis! Gana šimtmečius vergavom, kentėjom okupantų letenose, tamsoje klajojom! Per šešioliką nepriklausomo gyvenimo metų mes išmokome pažinti patys save, išmokome atskirti kas mūsų priešas ir kas draugas ir nūn težino kaimynai iš pietų ir vakarų, kad lietuvis niekuomet daugiau savo teisių neišsižadės, jis geriau su 1918 metais mūsų vyresniųjų parodyta ištervime mirs garbingoj kovoj vienas prieš šimtą, bet vergu nebus!

Bet, stodami karo mokyklon, mes jau tuo pačiu pasisakome norį būti ne eiliniais kovotojais, bet vadais, kariais, iš kurių tėvynė reikalauja nepalyginti daugiau, kuriems uždedamos labai atsakingos pareigos, kuriems į rankas atiduodami mokyti ir auklėti pašaukti didžiai pilietinei pareigai atlikti jaunuoliai. Jei eilinis kovotojas, aukodamas savo jėgas ir gyvybę tėvynei, atsako pats už save, tai karininkas prieš tautą, valstybę ir sąžinę atsakingas už visus jam vadovauti pavestus žmones, už jam patikėtą valstybės turtą. Vadas, kuris nepasirengęs pavestam uždaviniui atlikti, ryžtasi panaudoti jam patikėtas gyvąsias pajėgas ir kovos priemones, jis sąmoningai stumia jas pražūtin. Geras karininkas taikos ir karo metu, mokydamas ir auklėdamas jam pavestus žmones, arba vesdamas juos į kautynes, turi sutelkti visas savo pajėgas ir energiją, kad jo valdiniai taptų gerais ir sumaniais kovotojais, būtų moraliai ir fiziniai stiprūs, ryžtingi ir drąsūs. Tam tikslui reikalinga, kad pats vadas gerai mokėtų savo darbą, sugebėtų greitai orientuotis aplinkybėse, būtų sumanus ir visuomet rūpintis savo žmonėmis, o bendro tikslo siekiant būtų ryžtingas, griežtas ir nebijotų atsakomybės už galimas pasėkas. Sakoma: koks vadas, tokie valdiniai, o iš to išvada, kad karininkas visais atžvilgiais turi būti gyvu pavyzdžiu savo valdiniams.

Suprasdami tat, koks darbas mūsų laukia už Alma Matris sienų, jei jau kartą pasiryžome prisiimti tas garbingas ir kartu labai sunkias ir atsakingas pareigas, kurias tėvynė uždeda kariškui, mokydamiesi ir kariškai auklėdamiesi turime sukaupti visą savo valią, energiją, proto ir fizines pajėgas, kad įsivilkdami į karininko mundurą drąsiai ir atvirai galėtume pasakyti: *esame pasirengę klausyti ir įsakyti, vykdyti ir vadovauti, esame verti karininko vardo.*

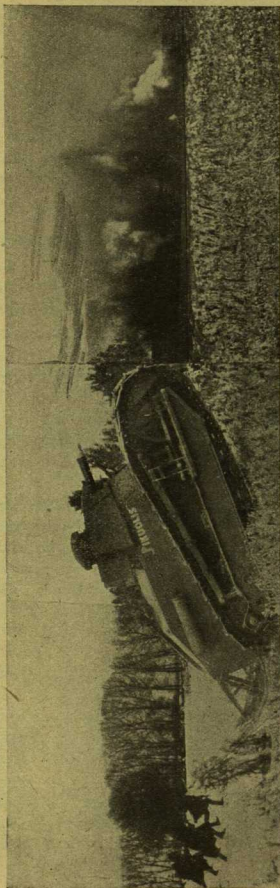
Kar. A. N.

Kontrataka

Jau daugiau savaitės laiko, kai mes, apleidę jaukiuosius kazematus, bastomės po visiems kariams imponuojančius laukus — Gaižiūnų poligoną. Dulkes ir kvepiantieji saulės spinduliai — kasdieniniai mūsų draugai, čiulpte čiulpiantieji prakaitą, tartum, uodas kraują. Nors ir kaip sunkus ir vargingas paligošo gyvenimas, bet tiek įdomus ir pamokinantis, kad tas vargas kasdieniniame darbe visai pamirštamas. Čia visų mintys nukrypę į tai, kaip tinkamiau užsimasuoti, kaip nepastebėtam užimti poziciją, kaip puolančiant išlaikyti duotąją kryptį ir pan.

Gaudimas patrankų, klegėjimas kulkosvaidžių, traukėjimas šautuvų, tai nuolatiniai reiškiniai, be kurių, rodos, Gaižiūnai nustotų to imponuojančio vardo.

Šiandien prasikverbę pirmieji saulės spinduliai pro didžiulius miškų masyvus išvydo drausmingas eiles, žygiuojančias dulketu keliu ir dingstančias miškuose ir dulkių stulpuose. Tai Gaižiūnų paligono I sios stovyklos daliniai skuba diešnos pratimams.

Mūsų batalionas ramiai sau stovi pulkų rezervų ruože, o priešakinėse linijose kautynės verda visu karštumu.

Priešas pralaužė pagrindinį pasipriešinimo ruožą ir įsiveržė į mūsų poziciją. Pulko vadas davė įsakymą mūsų batalionui kontratakuoti įsiveržusį priešą ir atmesti jį atgal.

Sušvito raketos, suklegėjo kulkosvaidžiai, sužė motorai ir iš kampo miškelio, nežinia kada ir koku būdu atgabenti, išsiriti tankai, triuškindami viską, kas jiems pastojo kelią. Užpakalyje jų veržiasi pirmyn pėstininkų grandinės.

Priešas, išsisėmęs atakuodamas pagrindinę poziciją, sulaukęs netikėtumo, sustojo ir prisiplakė prie žemės. Jo judesiai tapo paraližuoti. Tankai ir pėstininkai veržiasi ir veržiasi vis priekin.

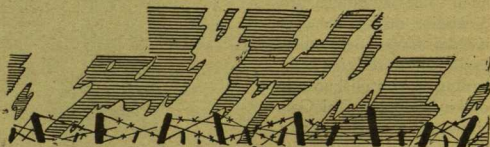
***Kautynių audroje prisimink
priesaiką: Tėvynė tau pasakys
ką daryti, Dievas padės veikti***

Atstumas tarp priplakto prie žemės priešo ir mūsų kontratakujančio bataliono kiekvienu momentu mažėja.

Dar kiek laiko, ir tankai triuškins gulinčias ant žemės priešo eiles, pėstininkai leis į darbą durtuvus... Tik deja... nelaimingas trimitas nedavė baigti gražios kontratakos, iš priešų padarė draugus.

Dalindamiesi nepaprastais įspūdžiais, grįžtame į Ruklos dvarą. Čia gaivinantis Neries vanduo suteikia vėl naujų jėgų ir jaunose krūtinėse vėl suplazdena noras grįžti ir pergyventi tą patį, kad visos smulkmenos pasiliktų atmintyje, iki prireiks atakuoti tikruosius mūsų tėvynės priešus.

Gaižiūnai
1934—VIII—13

Sim. Jon. Urbonas

Gintaro pakrantėmis

„Ir nuskambėjo kariūniškoji
daina visu laisvuoju Lietuvos pa-
jūriu...“

Milijoninį skaičių tvirtų kariūniškų žingsnių paliko jie pirmųjų kandidatیشų dienų prakitaitu gausiai nušlakstytoje Karo Mokyklos rikiuotės mokymosi aikštėje. Plačius senųjų Kauno fortų rajonus, Gaižiūnų poligono smiltynus nudangstė jie savo tvirtomis, vyriškomis krūtinėmis, žalčiais šliauždami dienomis ir naktimis — manievrodami. Daugybę valandų Mokyklos rūmų trečiame aukšte aštriais erelių žvilgsniais badė pageltusius konspektų lapus, raišnas, paklodines schemas. Alyvuoti, sukaitę stropiai darė skaudžiausias karo mašinų operacijas, narstydami iš geriausio plano padarytas įvairių ginklų dailis. O kiekvienų metų pabaigoje... stodavo prieš griežtą, negailestingą klasės lauko teisumą... Ir teisus lektorius pirštas griaudavo amžiais nustatytą aritmetinę tvarką, kuo toliausiai atskirdamas „5“ nuo „6“, o „1“ nuo „10“...

„Kęstutyje“ ant kapitono tiltelio, kada tris dienas gyvenome laive. Kryžiaus kelias į aukštąsias Nidos kopas. Sklandymo mokykloje. Ne vieną kartą visuose Lietuvos pajūrio kurortuose džiaugėmės Baltijos bangomis. „Šarūnu“ į jūrą!

Bet pagaliau visa tai paliko kažkur toli, toli. Maždaug strastosferoje. O ugnį ir vandenį laimingai pražygiavusieji vyrai atsidūrė triumfo ir savo darbų garbingo vainikavimo išvakarėse.

Ir netikėtai vieną susiraukusį rugpiūčio dienos rytą ties Mokyklos rūmais Nemuno vandenyse siūbuojąs didelis garlaisvis „Kęstutis“ pakėlė inkarą, o ant laivo denio judėjo keliasdešimt rinktinių, žvalių, uniformuotų vyrų baltais diržais, rožiniais skruostais ir pernelyg patenkintomis išvaizdomis. Negailestingai, aprūdijusiu peiliu režė garlaisvis senajo Nemuno nugarą, godžiai rydamas mylias, o melsvame vyriškų akių ekrane mirgėjo lietuviški Nemuno pakrančių kilimų raštai, didingai praslinkdavo senovės pilių griuvėsiai, tamsūs miškų kaltūnai, dažniau — bažnyčių bokštai, paminklai, lietuviški pakrypę kryželiai... Šią puikią filmą dažnai lydėjo galinga kariūniška daina.

Pralinksmėjo apsiniaukęs dangus, šyptelėjo praėjusios vasaros liūdintis saulutės veidas. Aukštybėse mėlynavo besiantinčio rudens varšomis nužertos erdvės o aplinkui — tyvuliavo vis platėjančio, vis didingesnio Nemuno vandenys. Laivas, ant kurio denio dažnai skambėjo lietuviškų dainų posmai, švaistėsi žvalūs, uniformuoti, rožinėmis spalvomis ir baltais trikampiais pasipuošę jaunuoliai, trumpam kai kur sustodamas skubėjo į vakarus. Kur Baltija nuo amžių puikius Lietuvos krantus plauša, kur jos žalsvųjų bangų rieškučios auksinin pakrančių smėlin gintarus barsto...

Laimingas, nepaprasta kelione pernelyg patenkintas, netolimos garbės ir džiaugsmingos dienos — Mokyklos atsisveikinimo belaukiąs jaunuolių kariūnų būrys. Skaidrūs, vos pastebimu pasididžiavimu spindį kariūnų vadų — senesnių karių veidai.

Tačiau. Kairiame Nemuno krante kryžiuočių krauju užnuodytoji senosios Lietuvos žemė vis dažniau papuošta raguostais, tamsiais kryžiais, o paniurusių, nepatenkintų rudųjų marškinių žvilgsniai piktai lydi šauniai praplaukiantį Lietuvos karių laivą. Ir net maži vaikučiai, Vokietijos ateitis, „grynuoju“ krauju užnuodinti, savo mažomis kumštelėmis praplaukiantiems grūmodami, garbina „šventąjį“ ir dainuoja, kad reikią „joti į rytus“... Tegu! Nė viena velnio kryžiumi paženklinta rankovė neperžengs senajo Nemuno ties Rambynu, Ragaine ar Tilže, nes nudaziusi upės bangas „grynu“ viršmogių krauju!... O mes tada — patrankomis ir kulkosvaidžiais jiems uždainuosime!...

Pranyko Nemuno krantai. Aplinkui marios, o priekyje — kopos didingai pilkuoja. Nerimsta nepaprastų įspūdžių kupini jaunieji kariūnai, o laivas vis artinasi prie aukso geltonuojančių, rūtomis žaliuojančių kopų, prie pasakiškosios, ramybe, vienuma alsuojančios Nėringos.

Šauniai suplevėsavo Nidos prieplaukoj sustojusio „Kęstučio“ trispalvės, o kariūnų būrys, savo negirdėtomis dainomis, imponuojančia lietuviška išore jaudino kurorto gyventojus. Jie žygiavo pajūrin. Aplinkui kvepėjo pušynai, o netrukus pasigirdo didingas amžiais vienodas jūros bangų ūžimas.

O kada išvydo drąsūs jaunuoliai mėlynuojančias Baltijos platybes ir saulėje mirguliuojančius jos žalsvų bangų taškomus perlus — nutilo kariūniškoji daina ir pasigirdo galingas, lietuviškas, iki ašarų jaudinantis „valio Lietuvos jūra!... valio! valio!...“

Pirmykščiai šniokščia jūros bangos, žemčiūgais nubertos jų viršūnės tebesvaido gintarų pakrantėn šiaurės aukšą, tik jose nardo, plaukioja užgrūdinti, sveiki Lietuvos kariūnų kūnai, neprėpiamu patenkinimu nužerti rausvi veidai, melsvomis jūros platybių varšomis spindi džiaugsmingi karių akių žvilgsniai...

Kažin?... Gal būt pirmąjį kartą senutė Baltija išvydo visą Lietuvos kariūnų būrį, girdėjo jų dainas, jų ugningą „valio!... Gal būt — ir pirmąjį?...

Kopomis nepastebimai atžingsniavo žvaigždėta paskutinių vasaros dienų naktis. Vos vos jaučiamai suposi prieplaukoje stovįs, saldžiu, ramiu miegu alsuojąs „Kęstutis“. Laivo kajutėse ir ant denio ramiai alsavo pilni jūros įspūdžių kariūnai, o nejudanti ginkluoto budėtojo statula budriai žiūrėjo į nepaprastą laivo denio nakties vaizdą, sekė tamsius kopų pušynėlius ir pilnačio nusidabrintą, ramų, kaip lietuvio siela, marių paviršių.

Kitą dieną „Kęstutis“ apleido ramiusius Nidos krantus ir pakėlęs inkarą išplaukė į šiaurę.

Saulėtą popietį Juodkrantės kurortas tvino pirmųjų rudens dienų varšomis. Nelaukti kariškos dainos posmai, kurie plaukė nuo imponuojančių jaunuolių būrio nustoto besiartinančio prieplaukon laivo denio, viliojo puikios vasarvietės gyventojus, užsilikusius vasarotojus. Ir vėl nuskardeno pajūrio šilais skam-

bios dainos, vėl užė didingos Baltijos bangos, glamonėdamos jaunuoliško džiaugsmo kupinus, krykštaujančius ir jose besišvaistančius karius.

Besileidžiančios saulutės ugnimi suliepsnojo melsvoj tolu-
moj pilkuojančios kopos. Vėlus vakaras nubučiaavo marių pavir-
šių, kuriuo dainuojas karių laivas skubėjo į tūkstančiais žiburių
mirkuliuojantį Klaipėdos uostą.

Praeivių minios sužiuro į gatvėmis žygiuojantį rinktinių
karių būrį, o lietuviškos dainos sutartinė daužėsi tarp mūrų,
alėjų, sodų, verždamosi, banguodama laisvosios Lietuvos jūros
link. Jaunų, drausmingų karių lygios gretos, lyg vienu nedalo-
mu kūnu virtusios, kietu, vyrišku žingsniu kapojo miesto gatves
ir sekė rimtus, susikaupusius priekyje žengiančius savo vadus.

Tuščias, atsisveikintas „Kęstutis“, trejetą dienų rūpestin-
gai globojęs linksmą kariūnų būrį, tylus stovėjo Dangės uoste.

Nejučiomis prabėgo pilna uosto ir kelionės jūron išpūdžių
diena. Vėjuotą, saulėtą rytą plentu Klaipėda—Palanga lėkė dvi
didelės gražios auto mašinos, „ant marių krašto, Palangos mies-
telin“ nešdamos laimingus būsimuosius leitenantus ir puikiu
ekskursijos pasisekimu patenkintus jų vadus — Mokyklos ka-
rininkus.

Nepoilgo karių būrys jau vaikščiojo Šventosios žvejų
uoste, kur neturtingoje, liūdnoje pakrantėje susėdusios baimin-
gai sekė maurojančios jūros orizontus jaunos lietuvės — žvejų
žmonos. Jau trejetas dienų, kaip negrįžta namo jų vyrai, drąsūs
Baltijos žvejai...

Daug pamatę ir sužinoję naujo, linksmi, išdykėliai kariū-
nai pagaliau apspito tvenkinio vandens pakraštyje pastatytan
narvelin uždarytą ungorį...

„Palangos jūros bangose nuskandinęs savo meilę“, pakran-
tėje prisirinkęs ir mieste prisipirkęs gintarų dovanoms ir pasku-
tinį kartą, didybe grūmojančiai Baltijai akomponuojant, daino-
mis nuskardinęs Lietuvos pajūrio Sacharą, žvitrių kariūnų bū-
rys, traukinio gyvatę pasižabojęs, grįžo į Pirmojo Lietuvos Pre-
zidento Karo Mokyklos rūmus.

Ir nuskambėjo kariūniškoji daina visu laisvuju Lietuvos
pajūriu!...

MŪSŲ GVENIMAS

Gen. Štabo pulkininkas lt. Čepauskas. Naujasis
Karo Mokyklos bataliono vadas. Išleidžiamojo
kurso ekskursijos Klaipėdon vadovas

Pulkininkas Butkevičius
Buvusis Karo Mokyklos bataliono vadas

DALINIS MŪS VADOVYBĖS PASIKEITIMAS

Buvusį mūsų bataliono vadą pulkininką Butkevičių Andrių karo vadovybei paskyrus 8 Kauno kunig. Vaidoto pėst. pulko vadu, sulaukėme naują

bataliono vadą generalio štabo pulkininką leit. Čepauską Albina.

Liepos mėn. 5 d. naujasis bataliono vadas priėmė batalioną. Kadangi pulkininkas Butkevičius buvo skubiai išvykęs priimti pulką, todėl prie išri-

kiuoto Mokyklos bataliono naujasis jo vadas atvyko kartu su Mokyklos viršininku gen. štabo pulkininku leit. Čeršiniumi. Naujasis bataliono vadas buvo pristatytas bataliono karininkams, o Mokyklos viršininkas trumpoj, aiškioj savo kalboj priminė mums visiems, kad tai yra naujasis bataliono vadas gen. štabo pulkininkas leit. Čepauskas.

SU ULONAIŠ KURŠIŲ PAMARY

Kas, sako, išvydo jūrą — visuomet ilgisi jos. Ir mes kar. aspirantai su ulonais, aplankę sykį pamarij už Rusnės, — nerimstame. Su gaidžiais pasirdę, pilnu krūviu saulėteky išjojome į Kintus, pamarin. Šilžemė, durpynai, didžiulės Krokų balos — pilni rudeninio liūdesio. Kaimai lietuviško stiliaus darželiais, šiaudakepurėm trobom — žydi neturtu. Kasa žmonės bulves, avižas piauna — meta dirbę, sustoja pakelešė ir žiūri į mus, nemaštytų raitelius.

Toliau gražioji Minija plaudžia žaliąsias pievas. Melsvos kregždės, lyg plieno lėktuvai, krykščia virš vandens. Staiga puola žemyn, krūtinėm užgauna vandens paviršių, ir vėl pasidangėn šauna. Gėrimės jodami baltakaliais skrajūnais.

Perjoję tiltą, valandėlei sustojame. Lankoj piovéjas žvangina dalgį.

— Padėk Dieve! — tariame.

— Ačiū! — gražiai lietuviškai atsako.

— Kodėl taip vėlai šienaujate?

— Antrą sykį piaunu.

— Tamsta taip gražiai lietuviškai kalbate, — sakome jam.

— O, čia mes laukininkai — daugiausia lietuviai, tik kiti suvokietėję savo kalbos gėdijasi. Yra ir vokietininkų, kurie mums eina prieš, bet ir tie mūsųškai supranta. Ana, ligšiol Kintuose šilės mokytojas buvo toks vokietininkas ir blogai vaikus mokė, kelis žodžius lietuviškai teslebizavojo. Tik kai nauja direktorija stojo — iš-

kėlė tą kitur. Gavome naują, lietuviškiną, tai džiaugiamės.

Atsiveikinę jojame tolyn. Štai ir Kintai. Turgaus aikštėje nubalnojame žirgus, rišame prie barjerų, tvarkomės. Surūksta lauko virtuvės kaminas — tai verdami mums pietūs. Mus apsupa suaugę žmonės ir mokyklos vaikų būrys. Žiūri, kaip mes ruošiamės, seriamė arklus, stebisi.

— Ot, fein arkliai! Koki dideli! Koki balnai, — džiūgauja vaikai.

— Ihi, hi, hi...

— Gal norėtumet pajoti? — klausiamė.

— Norimė! Norimė! — pasigirsta vaikų balseliai.

— Ar būsite Lietuvos ulonai, kai pradės augti jums ūsai?

— Būsim, būsim! — patenkinti taria daugumas jų. Kiti nusiklekena, nusiprunkščia.

— Na, tai puikūs iš jūs vyrai. Tikri lietuvininkai. Eikškit arčiau! O dabar lipkite į balnus!

Užsiritę ant arklių, nesitveria vaikai džiaugsmu. Ragina, kilnojasi, ir risčia jotų. Arkliai tačiau nesijudina iš vietų: jie priišti. „Didieji ulonai“ kiek nepatenkinti lipa žemėn, nenoriai skirdamiesi su mūsų juodbėriais.

Atkiūtina prie mūsų senutė. Žiūri sustojusi į mus ir sako:

— Atėjau jaunų raitelių pasižiūrėti. Ir mano sūnus buvo raitelis — gražiai Tilžės pulke jojo. Gražiai ir jūs atrodot.

Taip kalbamės, kol pietums mus šaukia trimitas. Išalkę, marių vėjo išpūsti, skaniai valgome. Pasidrūtinę sustojame ratu ir traukiame kariūniškas dainas. Jų klausytis renkasi vis daugiau žmonių. Pro langus išsikiška kasotos galvutės...

Vėliau einame apžiūrėti Kintų. Kintai — mažas pamario miestukas, sutraukias nemaža vasarotojų. Įstaigų maža — paštas, pieninė, taupomoji kasa... Gyventojai daugiausia žvejai lietuviai. Apžiūrime jų saulėje iš-

džiaustytus tinklus. Krautvėse taip pat visur kalba lietuviškai.

Pagalčiau išsiričiau visi žygiuojam per miestą į pamarį. Gražus, žalias pušynas ošia pamary. Sušnara nendrės, sužvilga marios. Tolumoje mėlynuoja Kuršių Nerija su skraidančių smilčių pusynais. O už jų Baltija — amžinai ritanti į krantą žaliakrūtės bangas, svaidanti gintarus, dainuojanti laisvės džiaugsmo himnus. Baltija, kur drąsūs žvejai audrose lino tinklais aukso žuvį griebia.

Ir trokštame įbristi į marias, paskęsti jose, pasinert. Nusirengę, krykštaudami puolame į marių glėbį. Glosto, bučiuoja mus bangos, o mes brennam vis gilyn ir gilyn. Paliko toli krantas, mus gundo tiktai jūra ir balti smilčių kalnai, kuriuos norime pasiekti... Saulės takas ugninėm lėlijom išklotas, dar labiau vilioja burtų karalystėn...

Tik vadų griežta komanda nuo kranto sulaiko mus. Ir grįžtame atgal pabudinti iš džiaugsmo svaigulio.

Krante ilgai dainuojame. Klausos pušynas ir vandenys, aidas kartoja mūsų dainas. Drąsiai galingai jos skamba laisvam pamaryje, krauju mūsų brolių atkovotame. Dega mūsų širdys didžiu pasiryžimu budėti jos laisvės sargyboje.

Ant marių krantelio
Statyčiau laivelį...

Rodos ir marios pradžiugo, alsuoja pilna krūtine, pritaria mums.

Vaių būrys, atlydėjęs mus, klausosi mūsų dainavimo ir va, jie patys ima kartu su mumis niūniuoti. Prašo

o mes, Adomo kóstiumuose,
pūškinamės su žirgeliais

Laisvu laiku vadai ruošia mums
uždavinį

me juos vienus ką lietuviškai padainuoti.

— Nemokam, — sako vieni.

— Aš moku, — sako kitas. — Moku „Eina garas nuo Malburgo“, „Kur bėga Šešupė“.

— A, tas ir mes mokam! — atsimeina vaikai. — Mokam ir „Plaukė žąselė per ežerėlį, gir-gar-gar...“

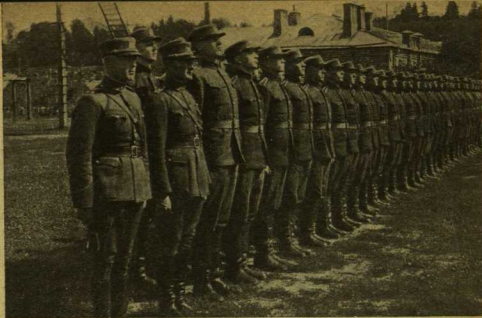
— Na, tai užtraukit.

Ilgai tariasi vaikai, pagaliau nedrąsiai uždainuoja „Žąselė“. Džiaugiamės, plojame jiems ir žadame išmokyti uloniškų dainų, kurių jie taip nori mokėti.

Saulė svyra į vakarus, mes tariame sudiev gražuolei jūrai, kopoms, balnojame žirgus ir grįžtame atgal Silutėn. Prunkščia lekia mūsų žirgai, dreba durpynų vieškeliai po kojų, o mes dainuojame. Vėl tos pačios lietuviškos sodybos, žmonės prie vartų, mus lydį vaikai.

— Per trumpą laiką išsitiesėme, suvyriškėjome!

Kariūnai kandidatai po kelių dienų Mokyklon įstojus

Raudonu obuoliu nugrimsta Krokų balose saulė. Iš žalių pievų išsirango baltos šilko miglos, apraizgo vieškelius ir kiemus. Tik mėnulio žvali akis nutaško viską žemčiūgais...

Nebetoli namai. Ten laukia mus šilta vakarienė ir poilsis. Ir žirgai sparčiau skuba, tie mūsų putoti, privergę mylimi draugai. Ten juos pasersim avižomis ir šienu, tenai pagirdysim šaltu vandenėliu...

Glostom jų kaklus, o jie patenkinti karmo ausimis. **Kar. asp. Rutkauskas.**

VASAROS ATOSTOGOS JAUN. KURSUI

Praėjusią vasarą, nepaprastoms aplinkybėms susidėjus, mes jaunesniojo kurso kariūnai ilgai nežinojome mums priklausomų vasaros atostogų likimo. Jau buvome bemaną, kad jas teks palaidoti.

Tačiau, džiaugsmingam mūsų netikėtumui, liepos mėn. 25 d. mes sugavome tikrą žinią, kad nuo to paties mėn. 31-os dienos važiuosime trims savaitėms atostogų. Buvome pernelyg patenkinti ir suprantama, kodėl džiuginančių atostogų garbei kūrėme posmus, kuriois čia pat dainavome, iš anksto rengdamiesi išvykti.

Bet... Laimingos trys savaitės praėjo nejučiomis, o mes vėl turėjome grįžti Mokyklon ir stoti kariūniškojo darbo baran; radome mūs jau belaukiantį gražų būrį kariūnų-kandidatų,

ir prieš mūsų akis buvo didis, nelengvas kandidatų instruktavimo darbas, pirmosios vieno mokymo pamokos.

JAUNIAUSIEJI GINKLO DRAUGAI

Tai buvo apie vidurį rugpiūčio mėn. Būriai susirūpinusių įvairiaplunksnių vyrų, kietai suspaudę prakaituotose rankose savo nutrintus čemodanus bei blogai užsagstomus, prairusius portfelius, žengė pro Karo Mokyklos rajono Šefo Vartus, Mokyklos rūmų link. Daugumas jų tvirtai pasiryžę užsidaryti kukliose šios vienintelės Mokyklos sienose ir eiti kietu kario keliu.

Bet... tik maža dalis laimingųjų negrįžo pro tų pačių Šefo Vartų arkas atgal, iš kur atvykę. Daugumas — dar daugiau susirūpinę, nepatenkinti, pasižiūrėdami į auksinių raidžių parašą virš puikiųjų vartų, nužengė savais keliais.

O tie, kuriems lemta buvo pasilikti rausvųjų mūrų prieglobstyje — po daugelio tyrimų, bandymų, apžiūrėjimų pradėjo naują, kariūniškąjį gyvenimą. Kietais rausvais diržais suvėžę savo strėnas, statutais rankose, išgesingais rudens šeštadienių ar sekmadienių vakarais iš Mokyklos rūmų trečiojo aukšto pro langą jie žiūri į tosumoj pilkuojantį miestą...

Jie dar tik kandidatai...

Nekandidatas

KARIŪNO-KANDIDATO DIENO- RAŠTIS

VIII. 22 d.

Išsipildė mano svajonės — būsiu generolu! Čigonė taip jau pranašavo, jei tik pakliūsiu į Karo Mokyklą, — tai generolas į amžiaus galą...

Gavau daug naujo turto. Stebėtina, kad ne tik man vienam, bet ir visiems davė po 3 poras batų. Nė vienos poros nėra vienodos. Dievas žino, kada kuriais batais reikės ausis. Manau, vėliau gausiu tam reikalui instrukcijų. Paskui vėl labai neaišku su šepėčiais. Jų turiu irgi tris. Du pilkus, vieną juodą. Su juodu valysiu batus. Nuspręsta. Bet kas daryti dar su kitais dvim? Vienas iš jų tikrai dantims, bet į burną iš visų trijų nė vienas nelenda!...

Vakare buvau mieste. Su visais draugais atsisveikinau. Kaip Amerikon išvažiuodamas. Tačiau už savaitės manau atlankyti savo širdies šašą — Gabrusę. Su kariška uniforma ir baltu diržu! Juk sveikintis per savaitę lengvai išmoksiu. Čia juk menkas menas. Pasukti galvą ir pakelti ranką prie matiko — juokai!... Aš galju ant vienos kojos šaltame vandenyje penkias minutes išstovėti, o čia dabar! Tokio nieko neišmoksiu.

VIII. 24 d.

Mokė lovas kloti. Vienas kariūnas, kurį visi vadina skyrininku. Iš ve-

do atrodo nieko žmogus. Su mėlynomis akimis ir stilinga nosimi. Bet galvoje... Girdi, antklodes ant lovų reikia įtempti. Ale kaip! Kad sėstum ir atšoktum, kaip nuo būgno. Tasai skyrininkas palindo po mano lova, patampė, pasilankstė ir antklodė kaip striūna. Po plynių! Prakeiktas akrobatas. Tur būt taip lovų nereikės kloti, tyčia mums jį pasiuntė. Pagąsdinti. Žinia, iš pirmų dienų nori juodomis spalvomis nutepti karišką gyvenimą.

Pietums padavė pekliskai karštą sriubą ir dar su daugybe pipirų. Kas šaukštas, tai vis ir praryji po porą tų bieso išmislų. Vos spėjau kaisioti galvą po stalu ir spiaudyti. Kariūnas, vadinamas skyrininku, labai

„Nustokite vilties visi, kurie įeinate... greitai išeiti į miestą!...“

piktai į mane žiūrėjo. Po pietų apreiškė:

— Tamsta apspiaudei mano batus!

— Didelė čia vieta! Mažas vaikas! Batai ne stiklinė, — nu, apspiaudžiau, tai galima nuvalyti. O ar aš Saliamonas: kai pasilenki po stalu spiauti, ten batų daugybė. Žinok tu žmogus, kurie iš jų yra tavo ir kad ant jų negalima spiauti. Juk užrašo nėra! — Vakare.

Paaikėjo daug terminų. Skyrininkas — viršininkas, į kurį galima kreiptis visais reikalais. Nusimano medicinoje — pilvui suskaudus duoda vaistų. Būrininkas — betarpiškai pažįstamas su skyrininku. Jei nori su juo pasikalbėti, tai balso tembrą turi apreikšti skyrininkui. Viršila — artimas būrininko giminaitis. Turi teisę sutvirtinti.

Be to, viršila įsakė lovas taip kloti, kaip buvo rodyta. O ne, tai tuojau pradės gydymo praktiką!

VIII. 27 d.

Kelinta naktis be miego. Galima išeiti iš galvos. Nu ir gyvenimas, — turi lovą ir negali išsimiegoti. Antrą valandą atsikėliu, tai vos spėju iki šešių lovą pakloti. Ir tai dar ne taip įeina, kaip skyrininkas rodė! Jei toliau taip eis, tai spiausiu į viską ir gulsiu po lova, nes geriau 6 valandas miegoti ant grindų, negu 3 valandas lovoje.

Skyrininkas ir kiti viršininkai nuolat kalba, kad mus ims bausti. Už lovos neįtempimą, už batų nenuvalymą, per didelį išsižiojimą valgykloje. Bet man atrodo, kad visos tos kalbos — tuščias gąsdinimas. Ims dabar žmogų nei iš šio, nei iš to ir nubaūs. Na, kas jau čia, jei valgykloje rydamas karštą bulvę parodai krūminius dantis. Jeigu įkaitusias bulves imsi spausti prie gomurio, tai gali visam amžiui invalidu likti. O sako, už tai baus. Juokai gyvi!

Būrelis kandidatų Vytauto Didžiojo papėdėje priėmimo dienomis (vidury jauniausias būsiamasis kariūnas)

VIII. 29 d.

Vasara kvatoja. Kaip pasigėręs bernas. Saulė per užsiėmimus varo iš proto. Taip šilta. Kur tau žmogau nebus šilta. Šiandien turėjome „moko

mą žingsnį". Kad jį plynės! Vadinasi, iškeli kairę koją 35 cm. nuo žemės, dešinę 90° kampu atlauži atgal, vieną ranką sugniauži į kumštį, antrą stačiai įremi į šoną ir tokioje nepaprasto pozoje stovėk, kol tau valdžia pasakys „daryk du“. O ji nesiskubina. Tai jam dar pilvą įtrauk, kairę akį daugiau praplėsk, ir kol jis visus savo nekuklius norus išsako, tai, brolyti, prakaite gali prigersti. Tai ne juokas, baletu studijas nelankius, numerius išdirbinėti.

Yra pas mus leitenantas. Pavardės nežinau. Geras žmogus, tik nemėgsta mano akuliorių, ir kai kuopa jį pamato, tai silpnesnių nervų kolegų kinokos neišlaiko pusiausvyros. Jis šiandien užbaigė mokomo žingsnio pamoką. Mislinau, kad tikrai teks mirti nei testamento, nei žmonos nepalikus.

O buvo taip. Surikiavo visą kuopą ir „žengte marš!“ Iš kartą dar nieko, o paskui tasai leitenantas tokiu kietu, kaip varis, balsu ėmė prašyti „Kojytes aukščiau!“ Keliu koją. Kelis kone smakrą siekia, o jis vis: „Kojytes aukščiau! Nu, dar aukščiau!“ Kairysis žonas ėmė diegti. Lyg dzida pervertas, bet leitenantas tvirtino esą nėra bendros kojos, nors mirk! Taip ir grįžom namo. Be bendros kojos.

Skauda kulnis. Baisus išmislas tasai mokomas žingsnis!

Kar. kand. Balys Šidlauskas

EKSKURSIJA KLAIPĖDON

Rugpiūčio mėn. vidury XVI laidos išleidžiamajam kursui kilo idėja, vietoj kasmetinių ekskursijų į Kauno įmones, atlikti nepaprastai įdomią, didelę ekskursiją į Klaipėdos kraštą. Šį sumanymą gyvai palaikė Mokyklos vadovybė, nes po praėjusios Jūros Dienos susidomėjimas Lietuvos pajūriu Mokykloj buvo didelis. Be to, pasirodymas gražiai uniformuotų kariūnų Klaipėdos krašte, jų dainos ir ritmingi, tvirti žingsniai sukeltų ne tik

paprastą smalsumą bei susidomėjimą, bet ir verstų giliau pagalvoti apie Lietuvos kariuomenę. Viešas kariuomenės pasirodymas teigiamai atsilieptų ir į priešvalstybinį gaivalą, matant tvarkingumo, drausmės ir tėvynės meilės kupinus jaunuolius.

Dėka P. L. P. Karo Mokyklos Viršininko gen. št. pulk. lt. Černiaus žygių, ekskursijos reikalas buvo išspręstas teigiamai. Žinoma, kariūnų džiaugsmui nebuvo ribų... Jau iš vaikaro buvo ruošiamasi, trūšiamsa.

Ūkanotą šeštadienio (VIII. 25 d.) rytą tyliai, be ypatingų signalų kuopos budėtojas pažadino miegančius išleidžiamąjį kursą kariūnus.

— Kuopa kelk! Pasiruošt ekskursijai!...

Tai buvo 3 val. ryto.

Netrukus dar tingūs po miego kariūnai išsirikiavo rajone. Atvyko kuopos vadas kap. Bilevičius, gyd. lt. Kaszakevičius, lt. Valiulis, Mokyklos adjutantas lt. Urbanavičius. Pagaliau pasirodė ir ekskursijos vadovas — gen. št. maj. Čepauskas.

Pasigirdo komanda, pagerbianti mūsų bataliono vadą, ir nepoilo gražus kariūnų būrys tyliai nužingsniavo prie Nemuno, kur jau laukė garlaivis „Kęstutis“.

Tvarkingai suėjo į garlaivį.

— Žiūrėkit, ir mūsų mažasis skutėjas važiuoja!

— Hm... Be reikalo skustuvą pasiėmiau.

— Vienu žodžiu, — atsiliepė kurso „dainius“, — mes važiuojam visas kurasas, drauge su vadais, magaryčių gavam „štata“ įvairiais vardais! Štai mūsų Petkus ir skutikas... ten siuvėjas, darbininkas...

— O kam gi pastarieji du reikalingi?

— Siuvėjas mums kelnes lygins, o civ. tarnautojas daiktus padės nešioti...

— Ė, tai mes su patogumais!

— Kariūnai, — pasigirdo viršilos

bosas, — pamiršom muzikos instrumentus! Gal dar spėsime atsinešti?

Bet ekskursijos vadovas pareiškė, jog nebėra laiko grįžti... Tokiu būdu teko atsisakyti nuo linksmosios dalies.

— Nieko... Savų balsų pakaks!

Sušvilpė garlaivio sirena ir ratai ėmė drumsti negilų vandenį. Pūtė gėla na smarkus vėjas. Buvo šaltoka.

Ant kranto liko išlydintieji — moteriškas personalas...

„Kęstutis“ neilgai plaukė laimingai. Prieš Žaliąjį tiltą sėdo ant sekumos, bet po kelių minučių „nulipo“ ir šniokstė toliau. Pamažu sekėm pro šalį slenkantį mieguistą Kauną ir kalbėjomes apie būsimus įspūdžius.

Slenka pro šalį gražūs Nemuno krantai, vienkiemiai, sodžiai, pievos, miškai; pakrantėmis sustoję ilsisi sielai.

Gavome garlaivį pusryčius.

Po jų, gen. št. majoras Čepauskas sukvietė kariūnus į kajutę ir plačiai nupasakojo mūsų kelionės maršrutą, programą kiekvienoj sustojimo vietoj ir kelionės tikslą — ne tik turėti malonumo, bet ir apžiūrėti bei įvertinti Klaipėdos krašto vietovę karišku atžvilgiu. Pažymėjo, kad XVI laida yra laimingesnė už kitas laidas, nes ši ekskursija duos didelę naudą ir pagilins kiekvieno būsimo karininko ne tik intelektualinį багаžą, bet ir kariškas žinias.

Pirmas sustojimas — Veliuona.

Išlipę iš garlaivio kariūnai sudvejintomis gretomis nuėjo per miestelį Gedimino piliakalnio link. Gyventojai nustebę žiūrėjo į jaunos, lieknus karius ir su pasigėrėjimo šypsena klausė gražių kariūnų žygio dainų.

Uždusę užlipom į statų kalną ir atsidadūrėm ties Gedimino paminklu. Trumpai pakalbėjo bataliono vadas apie Gedimino žuvimą ir vietą, kurioje jis žuvo. Aplankėm parką kalno viršuje. Smalsiai apžiūrėjom vagių iš-

plėštą kertinį akmenį, toj vietoj, kur turėjo būti statomas paminklas.

Jau važiuodami garlaiviu toliau, matėm mažąją pilaitę, pažvelgėm į jos griovius ir pylimus, bet ir šie greitai pranyko iš akių. „Kęstutis“ plaukė tolyn.

Prieš pietus pasiekėm Jurbarką, kur garlaivis sustojė paimti kuro. Dainuodami rikiuotėje pražygiavom per miestą. Sustojom už Jurbarko gimnazijos pažiūrėti parko. Netikėtai priėjo prie mūsų gimnazijos piešimo mokytojas p. Vainauskas Juozas ir papasakojo apie grafo Vasilėtikovo parką ir rūmus trumpą istoriją. Pasiūlė apžiūrėti gimnazijos rūmų vestibulį, ką visi ir padarėme. Rūmai, anksčiau priklausę grafų giminei, turi gana įdomią ornamentiką, tačiau jau gerokai apleisti. Kartu su maloniu p. mokytoju grįžom į uostą, kur dar teko palaukti garlaivio.

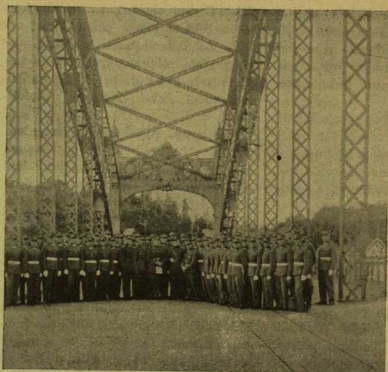
Jurbarkietis kariūnas V. gavo iš mūsų didelį maišą obuolių ir kriaušių. Pavaišinęs 60 žmonių ekskursijos dalyvius, jis liko su tuščiu maišu bestovįs ir linksmai besišypsąs, žiūrėdamas į patenkintus, laivo denyje būreliais susigrupavusius kurso kolegas.

Mūsų nuotaika kilo. „Dzinguliukai“ ir kitos dainuokos pergarsiai skambėjo abiejuose garlaivio galuose.

Pravažiavom Skirsnemunę ir pasiekėm Rambyną. Išlipę, nuo gen. št. maj. Čepausko už dainuoką ir blogą laikymąsi, kaip dera tuoj būsimiems karininkams, gavome griežtą pastabą. Stovėjom nuleidę akis, nes jautėmės kalti esą. Tačiau vėliau supratom ir kariūno vardą nebesuteršėm.

Rambynas aukštas. Lipom per krūmus, sušilę, uždušę. Nuo kalno viršūnės atsidenėgė vaizdas anapus Nemuno. Nuo Rambyno pamatėm, kaip reikėtų ginti mūsų pusę, jei priešas pulytų lyguma anapus Nemuno.

Pažiūrėjom ir į paminklėlį šaulių pastatytą Rambyne, vokiečių išsišokėlių nekultūringai hackenkreutz'ais iš-

Ant
Tilžės tilto

braižytą. Rūpestingai nuvalėm pa-
minklą nuo „vokiškos kultūros“.

Nuo Rambyno buvo matyti Tilžės
miestas, Šilutė ir toli aplink ratu. Kiek
pasigėrėję gamtos vaizdais, nulipome
žemyn ir tęsėm kelionę, stebėdami vo-
kiečių krantą, kur matėme daug be-
simaudančių ir baidarėmis plaukiojan-
čių žmonių.

Netrukus paliko užpakaly ir Ragai-
nė. Mes artinomės prie Tilžės. Susto-
jom Ž. Panemunės krante prie Luizės
tilto. Su daina atžygiavom prie tilto,
kur jau laisvai gavom apžiūrėti jo sto-
ras fermas, vytį ir vokišką arą. Pasie-
kė tilto neitrąlę zoną nusifotografavo-
me. Vėl su daina, stebindami gyven-
tojus, grįžom garlaivin. Vokiečių po-
licija pranešė Tilžės miesto smogikams,
kad atvyko lietuvių karių būrys. Bal-
tais diržais, dainuoja...

Plaukdami nuo Tilžės tolyn, už-
traukėm kelias gražiausias savo dai-
nas, kurios sudarė ant kranto esantiems
žmonėms įspūdį — vieni plojo, o kiti...
švilpė... Nežinia kas švilpiantiems ne-
patiko ar nemeniškas išpildymas dai-

nų, ar mūsų balti diržai, kariška iš-
vaizda ir lietuviška daina?

Netrukus Tilžė liko už Nemuno
(tikriau — Nemuno šakos — Gilijos)
pasisukimo. Ėmė temti. Kaip gražiai
atrodo mūsų senas Nemunas vėlai va-
kare, kai šviečia pilnatis ir atsimuša
garlaivio sukeltose bangose mirgančia
auksine juosta!... Kaip romantiškai
atrodo kito, priešais atplaukiančio gar-
laivio „ciklopo akis“, tyliai slenką sie-
liai ir jų irklų girgždėjimas... Tylu...
Tik kariūnai plaukia laivu senu Ne-
munu, iš vienos pusės gimtojo krašto,
iš kitos — vokiečių okupuoto kranto
suspaustu...

Jau visai sutemus atvykome Rus-
nėn. Greit pavakarieniavę garlaivy,
patiesėm čiuzinius ant denio, kiti —
kajutėse ir įspūdžių nuvarginti užmi-
gom pasilsėti. Tik liko budėti naktį
vienas iš mūsų su pistoletu prie dir-
žo... Šilta naktis dvelkė ramumu, o
sapnuose regėjom gražius vaizdus ir
šypsojomės jais gėrėdamiesi...

Kaip malonu keltis 7 val. ryto ir
žinot, kad tavęs visą dieną laukia ne

varginą užsiėmimai, bet maloni kelionė, gražūs, daugumoj nematyti vaizdai, įdomios poilsio dienos. Nors tas kelias dienas gausim atsikvėpti nuo įtempto darbo ir vasaros beveik be atostogų.

Po pusryčių nuplaukėm į Elnių salą. Visi užraitoję kelnes iki kelių brizdom per ryto rasą į salos gilumą. Mus vedė salos sargas seniukas, o mes žąsele sekėm jį. Apsukom kelis ratus, bet elnių neradom. Tačiau pirmutiems teko iš tolo pamatyti sprunkančius į krūmus gražuolius elnius. Kai kas vien uodegą tepastebėjo... Senis sargas klaidėdžiška tarpe daug pasakojo apie elnių gyvenimą. Jie dažniausiai išeiną vakarais ir tik tada juos gali iš arti pamatyti. Jie mėgsta mėnesieną, kurios šviesoj žaidžia ir net pašasi priekinėmis kojomis. Paklaidžioję porą valandų, grįžom į „Kęstutį“.

Grįžę iš Elnių salos, nuėjom apžiūrėti Rusnės miestelį. Miestelis nedidelis, bet simpatiškas, švarus. Pataikėm tokį laiką, kada visi žmonės buvo bažnyčioj. Užtai atgal grįždami, nušteinom ramius Rusnės gyventojus, išeinančius iš pamaldų, savo kariūniškais dainomis.

Vėliau mūsų karininkai buvo pakviesti pas pasienio policijos komisarą p. Žemaitį, skubiai nelauktiems svečiams suruoštam priėmimui, o mes sustoję garlaivio denyje dainavome. Anapus, priešingam Skirvytės krante, paniurę spoksojo į mus nepatenkinti, nustebę vokiečių rudmarškiniai.

Nepoilgo, grįžtančius p.p. karininkus lydėjo Rusnės visuomenės atstovų būrelis, pripuolamai savo gimtojon Rusnėn atvykusi apskrities viršininku p. Tolišiu priekyje. Netrukus garlaisvis šniokštė Skirvytės bangomis toliau, o krante likę Rusnės lietuviai sušuko P. L. P. Karo Mokyklai valio! Mes jiems atsakėm šaunia keturbalse daina: „Kad rytą einu sau taku“.

Ir vėl Atmata Kuršių marių link tęsėme kelionę. Palikom užpakaly Rusnės tiltą, Kaizerio Vilhelmo perkasą, vedantį tiesiai Klaipėdon, ir apie 13 val. išvydom toli baltuojančias Nidos kopas. Baigėm keliauti Nemunu, — įplaukėm į Kuršių mares. Prieky baltuoja Nidos kopos ir pušynai, kairėj (pietuose) Kuršmarių vanduo susilieja su dangumi, šiaurėj netoli matosi miškuotas Ventės ragas, užpakaly — Nemuno (tikriau Atmatos) žiotys. Vaizdas žašvus — nuotaika visų pašoko keliais laipsniais. Tai šit kur yra Lietuvos langas į platųjį pasaulį! Štai kokių gražių vaizdų turime savo tėvynėje. Tad kam gi važiuoti kitur vaizdų žiūrėti, kad jų ir Lietuvoje turim pakankamai — tik reikia pasidairyt. Mins tyse kiekvienas dar kartą dėkingi Mokyklos vadovybei už tokią gražią, malonią ir kartu naudingą ekskursiją.

Apie 14 valandą atvykom į Nidos kurortą. Žmonės, aišku, stebisi pirmą kartą matydami kariūnus su baltais diržais. Šiek tiek palaukę, kol žįjį pamaina baigs valgyt pietus, išlipom iš garlaivio, susirikiavom ir su skambio mis kariūnų dainomis perėjom per ramų, vilų pristatytą miestelį ir pušynėlį. Mus lydėjo būriai žmonių — žiūrėjo ir klausėsi darnių lietuviškų melodijų.

Atvykom į Nidos maudyklas. Dar iš tolo girdėjom jūros didingą monotonišką ūžimą. Kai mūsų kariūniškus štiblietus jau taškė sūrus Baltijos jūros vanduo, laisvai, mylimai savo jūrai sušukom garsų valio!...

Beatant nusirengėme ir pasinėrėm į žalsvas Nidos pajūrio bangas. Šaltas sūrus vanduo, džiaugsmas, kurio kupinos buvo krūtinės nevieno pirmą kart matančio jūrą, ir maudymosi malonumas pavertė mus, jau subrendusius vyrus, vaikais... Šėlom, taškėmės, nėrėm, bėgiojom ir kvatojom be galo... Atsirado ir mėgėjų Nidos ak-

meniukų rinkti. Kai kurie pririnko pilnas kišenes.

Pakeliui į garlaivį užsukom į Stragio restoraną ir užėmėm visus sodelio staliukus. Išgėrėm po porą bokalų alaus ir vėl su daina grįžom į garlaivį. Čia gavom vakarienę ir nuvarginti išpūdzijų kietai užmigom. Laimingesnieji gavo paplaukioti Kuršių marse pasienio policijos motorlaiviu „Žaibas“ iki Lietuvos — Vokietijos sienos.

Kitą dieną iš pat ryto, pasienio rajono voko p. Dulakės malonių pasiūlymu, per du kartus, nuvykom policijos laivu „Žaibu“ į Nidos kopas. Kaip sunku, o kartu ir malonu lipti aukštyn du žingsnius ir vieną žemyn... Statai koją, o smulkus jūros smėlis byra žemyn ir traukia atgal, į pakalnę. Visom keturiom, kas kaip mokėjo, užlipom, pagaliau, į aukščiausią kopą, iš kur kaip ant delno matyti Nidos miestelis, Kuršmaršė būriniai laivai ir toli toli Baltijos jūra... Kai kas tikino, kad jie žiūri jūroje Švedijos krantus...

Kopos viršūnėmis eidami užėjom sklandymo mokyklos mokinius ir instruktorius, besimokančius valdyti besimotorinius oro paukščius. Padėjom sklandytojams startuoti ir už tai gavome pamatyti kelius gražius posūkius ore. Bet vėjas buvo per silpnas, todėl sklandytuvai ore ilgai negalėjo laikytis.

Sklandymo mokyklos viršininkas p. Pyragius nupasakojo sklandymo mokyklos trumpą istoriją, įsikūrimo sunkumus ir dabartinę mokyklos padėtį. Taip pat papasakojo apie vakarykštį jo paties pastatytą rekordą ir išpūdzius skraidant ore. Po to visi, p. Pyragiaus vedami, apžiūrėjom mokyklos angara, sklandytuvus, mokyklos bendrąjį ir patalpą.

Tačiau laikas ėjo ir mes turėjom paskubėt į Nidos švyturį. Per žemų pušaičių „pinus montana“ miškelį priėjome švyturį. Apžiūrėjom jį iš oro ir užlipom į viršų. Iš 40 mtr. aukščio

vėl pamatėm platų horizontą, o po kojų, visai netoli, Nidos miestelį. Švyturys statytas 1870 metais, turi virš 2000 įvairių linzių, lęšių ir prizmių šviesai laužti, kelių tūkstančių voltų stiprumo lempas ir įvairių signalų ženklus.

Iš švyturio tuoj grįžom į „Kęstutį“, kuris per 2 valandas nuvežė mus į Juodkrantę. Pakeliui stebėjom kairėje stūksančius Neringos pušynus ir kopas, o dešinėje — vis artėjantį Lietuvos krantą.

Juodkrantė — tikra Vilijampolė! Vieni žydai. Kaip Nidoje tos tautos žmonių visai nematėm, taip Juodkrantėj sutikom juos kiekviename žingsnyje. Šiaip, kurortas gražus savo aukštais pušynais. Pajūrys daug seklesnis kaip Nidos, bet akmeniukų mažiau. Juodkrantės maudykloje ant rą kartą išsimaudėme sūriame vandenyje ir grįžom į garlaivį, kuris ištikimai mus vežė nuo pat Kauno iki Klaipėdos.

Pasiekėm Klaipėdą jau visai sutemus — apie 8 val. vakaro. Įplaukėm pro Šiaurės ragą į Dangės uostą. Mūsų jau laukė 6 p. pulko gurguolės daiktams nuvežti. Patys gi mes dariniai ir tvirtai statydami koją, baltomis pirštintėmis piešdami lygią juostą, įžengėm į Klaipėdos miestą, traukdami gražią dainą, pačią mėgiamiausią:

„Kur dangus ugnim liepsnoja per
[miškų gelmes,

„Bėrus žirgus pabalnoję, jojame tik
[mes!“ ...

Pauza. Du tvirti žingsniai gatvės grindiniu. Pora skersų žvilgsnių į žmones ir namus.

„...O namie sesutė ir sena mo-
[čiutė...“

Viens, du! Ir toliau švelnus:

„...Ir mergelė lilelė,
[rūpestėlį kai sukėlė...“

Prof. inž. Šimoliūnas aiškina mums vietoje Klaipėdos uosto įrengimus

Vėl pauza ir griausmingai:

„...Laukia mūs kasdien!..“

Keturi skambūs, tvirti žingsniai ir vėl švelnus, jausmingas:

„Laukia mūs kasdien...“

Gatevėje publika, nors jau ir vėlus laikas, renkasi būriais ir lydi šauniuosius kariūnus. Smagu dainuoti, kai jauti, kad kursas puikiai dainuoja, jausdamas reprezentacijos atsakomybę. Ir jauti, kad malonu ir garbinga būti kariūnu!...

Štai šviečia 6 p. pulko kareivinės. Kareiviai susigrūdė kieme. Jau po patikrinimo. „Gaudžiant trimitams“ ir „Žibant kardams“ įžengė į Margiečių rajoną. Tuoj mus padalino į 2 dalis ir gavome kareivinėse patalpas, kur radom paklotas patalines. Dar nesinori gulti, bet reikia — rytoj keliam 7 valandą ir turim pasilsėt.

Dar ilgai nenutilo kalbos tamsiam kambary — dalinomės įspūdžiais, bet vis dėlto galingas miegas mus nugaulėjo...

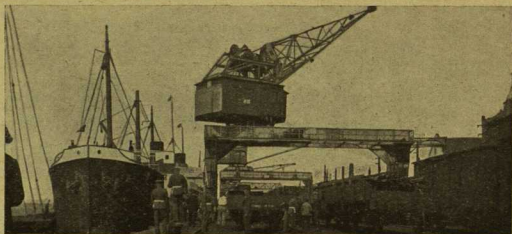
Kitos dienos rytą, po pusryčių (dalis valgė karininkų ramovė, dalis — puskarininkų ramovė), rikiuotėj laisvai perėjom per Klaipėdos miestą, žiūrėdami statybą, gatves ir žymesnių įstaigų rūmus. Taip atėjome į senąjį Klaipėdos uostą, kur dar stovėjo „Kęstutis“, kuriame keliavom 3 dienas.

Netikėtai susitikom prof. Šimoliūną — Klaipėdos uosto vyr. inžinierių. Kalbus ir gyvas profesorius atnešė įvairių planų ir brėžinių, kuriuos čia pat uoste plačiai aiškino. Tokiu būdu mes turėjom išsą paskaitą, iliustruojamą čia pat esančiais uosto įrengimais. Aplankėm uosto muitinės sandėlį, didesnius prekinius laivus ir galingus kranus. Po to nuvykom prie loščų laivo „Šarūnas“. Išvykom atviro jūron.

Pūtė rytytys, todėl jūra buvo rami ir nė vienas iš mūsų nepajuto „jūrų liosgos“... Tik gėrėjomės begaliniu jūros vaizdu...

Grįžom „Šarūnu“ į uostą ir dar pasplaukiojom, žiūrėdami įvairias lentpiūves, uosto įrengimus, „Maisto“ sandėlius ir „Lindenau“ laivų statymo firmą. Čia matėme vieną remontuojamą laivą, o kitą nebaigtą Čili valstybei užsakytą keleivinį laivą. Mat, ankstyvesnioji Čili vyriausybė užsakė du laivus. Vieną pastatė ir jis dabar kursuoja P. Amerikoj, o nuo kito po revoliucijos nauja vyriausybė atsisakė... Mūsų gi reikalams tokio tipo laivai netinka...

Visus paaiškinimus maloniai davė prof. Šimoliūnas, už ką maj. Čepauskas jam širdingai padėkojo. Supratome uosto įrengimą, jo statymo reikalingumą ir reikšmę Lietuvos valstybei.

Klaipėdos uoste

Po pietų nuvykome keltu į Smiltynę, kur apžiūrėjome 1875 metais statytą tvirtovę. Toji tvirtovė jau nebetinka šių dienų kariavimo būdams ir taktikai. Dabar ten gyvena nepasiturį žmonės ir tvirtovės mūrus pavertę gyvenamais namais.

Iš Smiltynės mums laisvai davė išsivaikščioti po miestą. Vieni nuėjo pas pažįstamus, kariūnai klaipėdiečiai — pas tėvus, o kas neturėjo kur dingti — vieni į „Central-Cafe“, kiti — į „Viktoria“, tretį pas Sommerį... Tačiau visi turėjo grįžti iki 23 valandos į 6 pulką, kas priminė mums šeštadienio išėjimus į miestą su leidžiamais rašteliais...

Išaušo paskutinė mūsų ekskursijos diena. Po pusryčių tuoj sėdom į laukiančius autobusus ir pro Kalotę, Nemerzatę, atvykom į senąją, lietuvišką Palangą. Aišku, skirtumas tarp Klaipėdos ir Palangos — labai didelis visais atžvilgiais. Klaipėdoj labai daug girdėjom ir matėm vokiečių ir vokiškai kalbant. Palangoj gi viskas lietuviška — pradedant policininko uniforma ir baigiant krautuvii iškabomis.

Autobusai sustojo trumpai Kurhauzo kieme. Apsidairėm čia pat gatvėje ir vėl sėdom — važiuojam į Šventosios uostą.

Šventosios uoste mums maloniai viską aiškino ir rodė uosto administratorius p. Ramanauskas. Pasirašėm ir uosto lankytojų knygoj.

Pats uostas dar tik pradėdamas statyti. Daryta daug projektų, išleista daug lėšų ir dar reikia... Senovėje, Lietuvos-Lenkijos karaliaus Vladislovo laikais, Šventosios uostas buvo tinkamaj aukštumoj, ką rodo kasinėjimai. Tačiau, Vladislovo išdui pritrūkus pinigų, konkuruojas Karaliaučiaus uostas pasiūlė karaliui tam tikrą sumą, už kurią Vladislovas sutiko Šventosios uostą panaikinti... Tas rodo, kiek lenkui rūpėjo lietuvių reikalai ir kaip lengvabūdiškai buvo žiūrima į svarbų kraštui uostą...

Apžiūrėjom uosto molus, pajūrį, Šventosios upės dirbtiną vagą, žvejų uostą ir tinklus. Matėm aukštą, stambią figūrą garsaus Vinčos, kuris tar nauja pasienio policijos laive „Partizanas“.

Padėkoję p. Ramanauskui už aiškimum, sėdom į autobusus. Sugrįžę Palangon, tuoj nuvykom į Palangos plėžą. Oras buvo vėsus, sezonas baigėsi, todėl žmonių maudėsi nedaug. Maudyklose sudainavom trejetą dainelių lietuviškai jūrai... Trečią kartą išsi-maudėm Baltijos jūroj, padūkom ant

smėlio, prisibėgiojom, prikrėtėm štukų. Nenorinčius maudytis, gaudėme ir nušėnę metėme į Baltijos bangas...

Apsivilkę, dar apžiūrėjom tiltą, nuo kurio daug kas nardo jūron ir išalkę grįžom Kurhauzan pietums. Didelėj, erdvioj salėj buvome tik mes vieni...

Po pietų gavome laisvo laiko. Tuoj visos gintaro išdirbinių krautuvės buvo pilnos kariūnų... Mat, visi norėjo parsivežti atminimą iš Palangos — ar tai sau ar gražiosios lyties atstovei... Gudresnieji kažko laukė. Jų laukimo priežastis paaiškėjo — žydai prekybininkai, nujausdami „gešeftą“, ėmė žeminti kainas gintaro išdirbiniams. Tuo ir pasinaudojo „gudruoliai“ ir sutaupė kelis litus...

Paskirtą valandą vėl susirinkę Kurhauzan, nuvykome į gr. Tiškevičiaus parką, jamžinom save foto plokštelėje prie Palangos Liurdo ir Birutės kalno koplytėlės.

Daugiau nebuvo ko žiūrėti Palangoj. Gavome vėl „atostogų“ porą valandų. Išbraidžiojom po miestelį savais reikalais — daugiausia gintaro supirkimo reikalais. Vėl susirinkę, rodėme kas ką sau nusipirko ir ginčijomės, kiek no daiktas brangesnis, geresnis...

Tačiau jau buvo laikas vykti. Sėdom vėl į autobusus ir apie 20 val. buvome vėl Klaipėdos kareivinėse. Apie pusvalandį dainavome kareivinių kiese. Po paskutinės vakarienės atsiveikinome su margiečiais ir su milinėmis po pažastimis išžygiavome į geležinkelio stotį...

Dar kelios minutės ir pasijutome keliaują namo... Kažkaip liūdna ir gaila pasidarė, kad per greit prabėgo ekskursijos dienos... Kalbos nesiklijuoja, visi paniurę. Daugumas išmintingai atsigulė ir užmigo. Tik netoli Kauno tepabudo.

Iš Kauno stoties trakinėliu atdardėjom į savo A. Panemunę ir, dar pilni įspūdžių ir malonių prisiminimų, išėgėm su daina į Mokyklos rajoną. Gaila, kad laikas greit bėgo, bet ir džiaugiamės, jog esam laimingesni už savo pirmtakūnus...

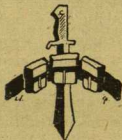
Kar. j. p. Mironas

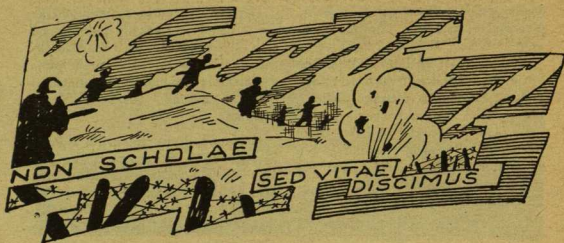
DIDŽIŲ ĮVYKIŲ IŠVAKARĖSE

Vos tik mes po savo kojomis pajutome kariūniškų kazematų betoninės grindis — 200% pavykusi mūsų išleidžiamoj kursų ekskursija Klaipėdon, lyg gražus sapnas, paliko vien malonių prisiminimų.

Mūs laukė visa eilė baigiamųjų darbų, o beveik jau leitenantiškias galvas kvaršino netolimi savarankiško gyvenimo orizontai.

Skubėjome atlikti prizinį šaudymą ir kitus darbus, nes po savaitės — kariuomenės paradas ir didžiulė Tautos Vado, mūsų Garbingojo Šefo 60ties metų sukakties minėjimo šventė; o po antros — išsvajotoji XVI-sios laidos išleistuvių diena... K. S.

J. ltn. Valevičius

Kelios pastabos stažo reikalui

XVI laidos vyresniojo kurso kariūnai liepos mėn. 15—31 d. tarpe atliko pulkuose stažą. Dvi savaitės — yra pertrumpas laikotarpis, kad galima būtų kvalifikuoti būsimųjų karininkų pasirėngimą darbu, kuris jų nepoilgo laukia. Tačiau teko pastebėti kelis dalykus, kurie iš pirmo žvilgsnio krinta akysna. Todėl čia noriu patiekti kelias savo pastabas, norėdamas stažą atlikusiems priminti reikalą atsisakyti turimų netobulumų, jaunesniesiems — duoti progos pasimokyti ir išvengti panašių klaidų ateity, atliekant stažą.

Šios mano pastabos yra vienpusiškos ta prasme, kad nėra paliesta bene svarbiausių dalykų: taktiško veikimo lauke, vienišio mokymo ir tt. Stažą atlikusieji buvo paskirti prie jaunų karių ir turėjo nelaimės patekti į tokį mokymo periodą, kada daugiausia šlifuojami tankinės rikiuotės veiksmai ir varomos teoretinės pamokos klasėse.

Rikiuotė. Reikia pastebėti, kad kariūnai gavo progos eiti būrininkų ir būrių vadų pareigas pakaitomis. Jiems buvo pavestas savarankiškas užsiėmimų vykdymas, karininkų priežiūroje.

1. Instruktorių parengimas. Viena iš svarbiausių pareigų kariūno-būrio vado buvo parengti ateinančios dienos užsiėmimams instruktorius. Tikslas, kad būtų vienodai suprasti statutų reikalavimai, suvienodinti vykdymą ir komandas. Reikia pasakyti, kad kiek buvo rengiami instruktoriai, tiek jie išėidavo nepasirengę. Negalima primesti, kad kariūnai būtų nedirbę, net ir perdaug tam reikalui! Buvo sakomi dideli pamokslai, daug bu-

vo kalbama, kaip reikia veiksmus atlikti, į ką kreipti dėmesį ir ko vengti. O iš viso tik reikėjo: jei mokoma naujo veiksmo, įsakyti instruktuoti jį taip, kaip tai būtų daroma turint jaunus kareivius prieš akis, jei kartojimas senas — įvykdyti kelis kart su visais instruktoriais, pataisyti jų daromas klaidas, įsakant pakartoti tam tikslui paduodamas komandas.

2. Komanduodamas didesnei grupei, kariūnas, be to, kad trypia vietoj ir daro kitus betikslius judesius kojomis, užuot stovėjęs ramiai, nesugeba matyti iš karto visus ir pastebėti atskirųjų veiksmus. Tai bus pasiekta ilgesne praktika, jei komanduojantis stovės ne prie pat komanduojamo padalinio, bet tam tikrame atstume, kuris keisis, nelygu padalinio didumui.

3. Mokydamas rikiuotės veiksmų, ir matydamas kai kuriuos blogai atliekant, kariūnas pasitenkina bendromis mažais reikšmėmis pastabomis, pav.: „vieniems nesivėluot, kitiems taip nesiskubint!“ Tokios pastabos yra betikslės, nes kas pavėlavo ar pasiskubino veiksmą atlikti, nežinos, kad į jį kreipiamasi.

4. Dažnai kariūnas karščiuojasi, jei tūlam nesiseka, apibėria jį nesąmoningais klausimais: „Kur tamsta buvai? Ką darei iki šiol, kad nieko nemoki?“ ir tt.; kartais be tikslo klausiami pavardės. Tuo tarpu čia reikia kantrybės: geriau nemokančiam parodyti, su juo atskirai padaryti, pagaliau išskirti jį ir pavesti apmokyti vieną, nieko jo neklausiant. Atsiliekančių visad atsiranda ar tai iš mažiau sugebančių, ar grįžusių iš tarnybos, ligoninės ar iš atostogų. Tik apsileidusį galima papeikti ir už blogą valią nubauti.

5. Kartais kariūnai pamiršta, kad turi žmones, o ne automatus, ir ilgai neduoda pasitaisyti.

6. Tvarkydami savarankiškai užsiėmimų laiką, neišeina viso, kas tai valandai skirta.

7. Nemalonu pažymėti, kad aikštėje kariūnai netinkamai užsilaiko (jaunesniajam karininkui akivaizdoje vyresniojo taip pat panašiai elgtis nedera): uždeda rankas už nugaros, įsisprendžia į šonus, nors čia pat yra ir karininkai; kai kas mėgina kepturę kreiviau patempti; šautuvus turėdami, nešioja juos instruktuojami ne taip, kaip Pėst. rik. I daly nurodyta.

Teoretinės pamokos. 1. Kareiviams, kurių tarpe ir savas mokslis neretas, nenaudingos ilgos paskaitos, norint ko nors išmokyti. Ilgi periodiniai sakiniai jiems taip pat persunkūs. Daugiau tinka aplikacinis (pritaikomasis) metodas, nušviečiant kiekvieną teoretinę klausimą irgi ne komplikuotais pavyzdžiais.

2. Užduodami sunkūs klausimai. Pav., šaudybos teoriją tikrinant klausiamo: „kokia kliudomojo ploto praktiška reikšmė?“ Atsakymas gaunamas toks, iš kurio galima spėti, kad klausiamasis nesuprato, ko iš jo reikalaujama, tačiau kariūnas klausia toliau, iki gauna įvairiausių atsakymų, bet nė vieno gero. Ar apsimoka statyti tokį klausimą mažai išlavintam kareiviui? Jį tegalima užduoti cenzuotam. Be to, reikia nusiskusti, kad pasitaiko klausimų nevykusiai redaguotų, neaiškių.

3. Netikslu iššaukus kareivį statyti jam klausimą. Reikia daryti atvirkščiai. Visi turi dalyvauti klausimų sprendime.

Padėjus pastabas į šalį ir tiesai davus kelią, su džiaugsmu reikia pastebėti, kad jaunesnieji kolegos atvyksta su dideliais žinių bagażais, su geru pasirengimu. Garbė už tai jų viršininkams! Bereiktų linkėti išleidžiamiesiems su entuziazmu įeiti į karininkijos šeimą, gyvai pritaikyti praktikoje įgautas žinias, jas palapsniui kristalizuojant, plečiant, tobulinant, kad atitiktų garbingą karininko vardą ir būtų tvirto pasiryžimo Tėvynės gynėju.

Su didžiu pasitikėjimu žiūri į tamstas viršininkai, vyresni kolegos, visuomenė. Tat, priėmę iš savo garbingo Šefo rankų kardą, visam amžiui įsisąmoninkit gilią prasmę tariamų jums Vyriausiojo ginkluotų jėgų Viršininko žodžių: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk“. O vėliau, dirbdami sunkų, atsakingą jaunesnių brolių karui rengimo darbą, juos mokydami, visuomet prisiminkite, kad „mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai Tėvynei“.

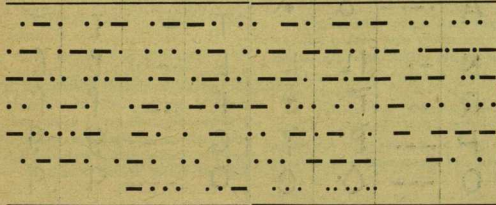

Kaip išmolti Morzės abėcėlę per vieną dieną

Gerokai reikia padirbėti ir sukonzcentruoti savo atmintį, kad išmoktume ir atsimintume, kaip yra išreiškiami kiekviena raidė Morzės abėcėlės pagelba. Be to, sunku save patikrinti ar iš tikrųjų parašytoji raidė teisingai išreikšta.

Raidės išreikštos brūkšnelių ir taškų kombinacija nieko charakteringo ir vaizdaus atmintyje nepalieka. O taip pat, ypač neturint nuolatinės praktikos, labai greit pamiršamos. Taikomi įvairūs būdai mokymuisi palengvinti. Raidės grupuojamos grupėmis ir pan. Bet vis dėlto ypatingo palengvinimo mokymuisi neduoda.

Š. m. rugsėjo mėn. 21 d. italų kariuomenės žurnale „Le Forze Armate“ 870 Nr. kap. Liberato Mascagna straipsnyje „L'alfabeto Morse insegnato in un sol giorno“ (Morzės abėcėlė išmokinta per vieną dieną) patiekė įdomų būdą Morzės abėcėlei

išmolti, kuris išbandytas praktiškai jaunųjų fašistų organizacijose ir kariuomenėje. Čia raidės išreiškiamos pagelbiniais ženklais, kurie labai charakteringai atvaizduoja pačią raidę ir labai vaizdžiai išreiškia — primena, kaip ta raidė išreiškia Morzės abėcėlės ženklais.

Pastebima, kad yra daug mokinių, kurie per vieną pamoką išmoksta abėcėlę ir gali perdavinėti tekstą. Be to, šiuo būdu išmokta Morzės abėcėlė nepamirštama.

Pažvelgę į 40 p. talpinamą lentelę, rodos, nieko ypatingo nematome, tačiau atidžiau įsižiūrėję bent porą kartų pagelbiniais būdais išreikštas paprasto alfabeto raides ir to išreiškimo grafinį panašumą Morzės abėcėlės ženklams — palyginti, greitai ir lengvai išmoksime Morzės abėcėlę.

Neabejotinai galėtume šiuo būdu ir mes pasinaudoti. Manau, kad pasisekimas užtikrintas.

Lentelė iš italų laikraščio „Le Forze Armate“

Bendro alfabeto raidės	Tos pačios raidės išreiškimas:				Bendro alfabeto raidės	Tos pačios raidės išreiškimas:				
	Morzės alfa- -beto ženklais	Mnemonišku rašymo būdu		Bendro alfa- -beto ženklais		Morzės alfa- -beto ženklais	Mnemonišku rašymo būdu		Bendro alfa- -beto ženklais	Morzės alfa- -beto ženklais
		Bendro alfabeto ženklais	Morzės alfabeto ženklais				Bendro alfabeto ženklais	Morzės alfabeto ženklais		
A	· -	α	λ	E	·	e	·			
Ȧ	· · · -	α	λ̇	I	· ·	I	· ·			
N	- ·	η	ι	T	-	τ	-			
R	· · ·	ρ	⋈	L	· · · ·	ℓ	ℓ			
P	· · · ·	p	⋈	F	· · · ·	f	f			
O	· · · ·	o	o	G	· · · ·	g	g			
S	· · · ·	ς	· · · ·	Q	· · · ·	q	q			
H	· · · ·	h	· · · ·	Z	· · · ·	Z	Z			
D	- · ·	D	ι	CH	· · · ·	Ch	Ch			
B	- · · ·	B	β	C	· · · ·	c	c			
V	· · · ·	V	v	W	· · · ·	w	w			
U	· · · ·	U	υ	J	· · · ·	j	j			
Ū	· · · ·	Ū	υ̇	Y	· · · ·	y	y			
M	- -	M	μ	X	· · · ·	x	x			
				K	- · ·	k	k			

**KLAIPĖDOS KRAŠTO SPAUDA
APIE XVI-sios LAIDOS IŠLEIDŽIA-
MOJO KURSO KARIŪNŲ
EKSKURSIJĄ**

„Lietuvos Keleivis“ 199 nr. rugpiū-
čio mėn. 29 d. rašo:

„Išpūdingai žygiavo Klaipėdos gat-
vėmis“.

Kaip jau buvo pranešta, vakar lai-
vu „Kęstutis“ atplaukė į Klaipėdą J.
E. Respublikos Prezidento Vardo Karo
Mokyklos kariūnai, viso per 60 karių.
Juos sutiko būrys Klaipėdos lietuvių.
Eidami gatvėmis iki pat kareivinių
dainavo išpūdingas dainas. Kariūnai
ir jų dainos padarė gilaus išpūdžio
visai Klaipėdai ir juos lydintį mi-
nią“.

Toliau minėtas dienraštis gan pla-
čiai aprašo ekskursijos maršrutą, pažy-
mėdamas, kad ekskursijai vadovau-
ja P.L.P. Karo Mokyklos bataliono
vadas gen. št. majoras Čepauskas.

„Ost-See Beobachter“, rugpiūčio m.
28 d. rašo:

„Klaipėdon atvyko Karo Mokyklos
ekskursija“.

Šiandieną vakare iš Kauno atvyko
kariūnų ekskursija apie 60 žmonių.
Ekskursija, vadovaujama Karo Moky-
klos bataliono vado gen. št. majoro Če-
pauško, šeštadieny garlaiviu „Kęstu-
tis“ išplaukė iš Kauno. Pakeliui ap-
lankė Gedimino kalną, Jurbarką, Sma-
linkus ir Rambyną. Vakare ekskursi-

ja buvo Skirvytėje, Neringos maudyk-
lėse, Juodkrantėje ir Nidoje. Klaipė-
doje apžiūrės uostą, įvairias įmones ir
padarys kelionę jūron“.

„GUSARAS“

Išis gusarų D. L. Etm. Kun. Jonušo
Radvilos pulkas, savo 15-kos metų su-
kakčiai paminėti, išleido įdomų leidi-
nį „Gusaras“ 1919—1934 m. Redagavo
j. leit. Gasėnas.

Šis leidinys bus labai brangus at-
sargos gusarams, kurie 1919 metų
išpūdžiais, pergyvenimais ir dabar gy-
vena ir savo kaimynams bei jaunie-
siems mielai juos pasakoja. Nemažiau
vertingas ir visuomenei, nes kiekvienas
čia ras daug įdomios medžiagos iš
mūsų kavalerijos istorijos ir apskritai
apie kavaleriją, kaip apie ginklų rūšį.

Dar reikšmingesniu daro šį leidinį
— jo pradžioje įrašyti Tautos Vado
žodžiai apie raitininką lietuvių ir jo
neatskiriama draugą — žirgą.

„Gusaro“ viršelyje daug ekspresijos,
kavaleristiškos dvasios. Tačiau, dėl kai
kurių iliustracijų ir po jomis padėtų pa-
rašų — reikėtų truputį papeikti; dalis
jų šiam leidiniui ne visai tinka, o pa-
rašai turėtų būti daugiau konkretūs.
Pav., po iliustracija, vaizduojančia šo-
kinį per kliūtį, turėtų būti pažymėta
raitelio pavardė, arklio vardas, data.

Šaržų galerija originali.

G.

Vaizdas iš gražaus Karo Mokyklos rajono. Vytauto Didžiojo paminklas, to paties vardo skvero viduryje

ALIO!... ŠNEKA „KARIŪNO“ REDAKCIJA!

Kariūnui J. Babiliui. Tamstos rašiniai: „Į darbą tėvynės laisvei, garbei“ ir „Karo Mokyklos Šefo, Tautos Vado Antano Smetonos 60 metų jubiliejus“ — tilps „Kariūno“ 13 numeryje. Dėkingi, lauksime daugiau.

Kariūnui aspirantui J. Puskunigui. „Naujo darbo angoje“ talpinsime sekančiam num. Ačiū, tikimės ir daugiau.

Kariūnui Navickui. „Spalių 9-ji“ — skaitysite kitame „Kariūno“ numeryje. Dėkojame.

Kariūnui kandidatui Šidlauskui. Tamstos „Kariūno-kandidato dienoraščio“ dalį talpiname šiame numeryje, o jo pabaigą ir straipsnis „Viskas turi pailėti po mūsų ryžtumu ir jėga“ — tilps 13-me žurnalo numeryje. Dėkojame ir tikimės iš Tamstos miltos plunksnos nuolatinės paramos.

Visiems. Visus kariūnus ir kar. aspirantus kviečiame nors kuo prisidėti

„Kariūnui“ pagyvinti, pajvairinti, papuošti. Žurnalo 13 num. skiriamas Karo Mokyklos 15-kos metų sukakčiai paminėti. Dailininkus kviečiame sus projektuoti šiam num. pritaikintą viršelį, o taip pat naujas vinjetes: „Kariūnas“ (1 pusl.), „Mūsų gyvenimas“ ir paskutiniam kariūniško humoru skyriui. Savo žurnale atvaizduokime visus rimtus ir linksmus Mokyklos, savo kurso, kuopos ar būrio mąsto įvykius. Vispusiškai remdami savąjį „Kariūną“ dar kartą įrodome, kad kariškoji jaunuomenė sugeba dirbti ne vien apmokamų eilučių viliojama!

• — — • —

Turinčius atliekamų „Kariūno“ 3 nr. egzempliorių — prašome prisiųsti. Šio num. mums jau trūksta. Prisiųstus pa keisime kuriais nors kitais norimais numeriais arba užskaitysime atitinkamą prenumeratą. Adm.

POSMAI IŠ DAINUOJANČIO LAIVO

Kar. j. p. Mironas ir Ko

* *
* *

1. Mūsų laimei — didi proga
Plaukti Klaipėdon,
Ir Ragainės rudmarškiniams
Nusispiaut barzdon ...
2. Susikrovėm čemodanus,
Portfelius visus,
Muilą, štrīpkes, šepetukus,
Net ir matracus ...
Dram, tam, jam pam pam! ...
3. Mūs važiuoja visas kursas,
Drauge su vadais,
Magaryčių — turim štatą
Įvairiais vardais.
4. Čia ir daktaras ir Petkus
Mums vaistų nor' duot,
Bet laive — mums jokio noro
Nėra aimanuot.
5. Garlaisvis balsiai subliuvo,
Nori išvažiuot,
O skutėjas „antrą pusę“
Nor' spėt pabučiuot ...
6. Mūsų „akrut's“ duoda garo
Iš visų jėgų,
Bet ant seklumos ties Šančiais —
„Sėdo“ ... Mums bangu.
7. Dimka mūsų nemiegojęs
Neturi jėgų,
Vos ant denio atsirado —
Knarkia prie lubų.
8. Veliuonoje mes išlipom
Pažiūrėt pilių,
Kur viduramžių smogikai
Tirpo po velnių! ...
9. Rėžia Nemuną „Kęstutis“,
Rusnė vis arčiau,
Mūs kariūniškuos kišeniuos
Darosi tuščiau.
10. Bet užtat smagu kajutėj:
Bufetas, alus ...
Nors sena kiek šeimininkė,
Bet kariūn's žvalus ...
11. Jurbarke kai uždainavom
Kandę žaliavos —
Plūdo gatvėmis žydaitės,
Griebės už galvos ...
12. Nuo Rambyno lyg strategai
Žvalgėmės griežtai,
Nors už triukšmą mums vadovas
„Siuv' barzdas' prieš tai ...
13. Kai atvykome prie Tilžės,
Prie dviejų tiltų —
Hackenkrentz'ų tenai matėm
Dar visai šiltų.

14. Kai vėl plaukdami nuo kranto
Dainavom rimtai —
Vokiečiai „kultūrą“ rodė
Švilpdami piktai.
15. Kada pasiekėme Rusnę,
Buvo jau naktis,
Kas ant denio, kas kajutėj
Uždarėm akis.
16. Kai sekmedienis išaušo,
Plaukėme toliau,
Elnių salą žiūrinijom
Kiek šiek ilgėliau.
17. Šišon sargas mus vedžiojo
Elnių pažiūrėt,
Bet mums teko tiktai elnių ...
Pėdas čiupinėt.
18. Garsiai „gaudė“ mūs „trimitai“
Rusnės gatvėmis,
Už Skirvytės ūsus kramtė
Rudas vokietyš.
19. Kuršių marės, Ventės ragas,
Viskas jau čia pat,
Nidos kopos, žalsvas „Žaibas“
Supasi prie pat.
20. Vėl daina kurortą plėšė,
Žengėm pajūrin,
Ir sušukę „valio, jūra!“ ...
Šokom vandenin.
21. Gintarai padus kuteno,
Jojom ant bangų ...
(Dovanokit pon's redaktor' —
Perilgai kalbu! —)

**1934 m. liepos mėn. pabaigoje jaunesniojo kurso kazema-
tuose rastas nepaprastos reikšmės dokumentas, kurį čia ištiesai
paduodame:**

1934 metų liepos mėn. 25 d. 9 val.
54 sek. gauta tokio turinio, be žymi-
nio mokesčio, telefonu su mikrofonu
(ne patefonu) telegrama — naujausiu,
galingiausiu, pigiausiu Markoni siste-
mos siųstuvu be aušintuvo, Karo Mo-
kyklos jaunesniam kursui su dideliu
valandų resursu

2 §

Atostogos su visais malonumais, pa-
togumais, išsimiegojimais, visokių
fruktų persivalgymais, išsigėrimais, su
laisvais, nelaisvais ir sąlyginiais neiš-
ėjimais, kaltais ir nekaltais mergyčių
nusiųpsojimais ir visokiais kitokiais
„imais“ bei pabučiavimais, baigsis po
trijų savaičių.

Į S A K Y M A S

pats pirmutinis ir paskutinis

3 §

ATOSTOGŲ SKYRIUS

Viskas turi būti be jokių ekscesų
ir procesų.

1 §

4 §

Jaunesniam kursui žinotos, seniai
svajotos, naktimis nemiegotos, dieno-
mis skaičiuotos, „valandomis“ nulini-
guotos ir kaip ant delno paklotos atos-
togos prasidės 1 d. rugpjūčio.

Pasiilgusieji savo mamų, tėtyčių,
karštų mergyčių ir visokių kitokių ne-
tyčių — galės išvažiuoti š. mėn. 31-
mo po užsiėmimų, pirmu pasitaikiusiu su-
siekimu.

5 §

Išvažiuojant susitvarkyti: išvalyti batų, šalmsus, šautuvus, kuprines, spintelės, šlepeles ir kitas slaptas vietas, kad grįžus nereikėtų dejuoti, susikūpinus po lova ieškoti, aimanuoti ir po neišvalytu šautuvu svyruoti.

IŠEIGINĖS APRANGOS SKYRIUS

6 §

Norintieji išvažiuoti turi susirūpinti patikrinti, pailginti, sutrumpinti, pažeminti, paaukštinti, kad būtų patys patenkinti tokiais dalykėliais:

Munduras: turi būti išprosytas, išvalytas, išdulkintas ir iškratytas, be mažiausios raukšlės, be mikroskopiškos dėmelės, visomis sagomis ir kitais pridėtais papuošalais.

Kelnės: turi būti prosyotos (tik ne lospytos), išvalytos, nubraukytos ir štripsinės markės „Neplis“ prikabinotos. Ne-

gali būti suveltos, nė žemai bei aukštai pakeltos.

Diržas: išblizgyti, išvalyti ir naujai išleistais „Temperol“ markės dažais nudažyti.

Visi kiti daiktai čia nepasakyti — taipogi sutvarkyti.

KARIŪNIŠKOS IŠVAIZDOS SKYRIUS

7 §

Paties kariūno pastacija — turi duoti apie jį geriausią atestaciją, kad nereikėtų eiti „stacijų“ ir laukti manifestacijų.

Pasirašė: Naktį patruliuavęs, morkų ragavęs, „keturias dienas“ užsitarnavęs, ambulatorijon keliavęs, paliuosavimą gavęs ir lovoj gulėdamas visą tai suredagavęs.

Nežiniakas

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų Ramovė
Redaguoja ltn. URBANAVIČIUS SIMAS

KARO MOKSLŲ ŽURNALAS

MŪSŲ

ŽINYNAS

EINA KAS MĖNUO

Prenumerata metams:
aktyviosios tarnybos ir at-
sargos karininkams—25lt.;
ats. kariams studentams,
puskarininkiams ir karei-
viams—12 lt.; kr. ap. min.
civil. tarnaut. kareivių vie-
tose — 18 lt.; civiliams —
30 lt.; užsieny dvigubai.

Redaguoja plk. lt. Vytautas Steponaitis

Leidžia Spaudos ir švietimo skyrius

Adresas: Kaunas, „Mūsų Žinynas“

Jau XVI metai gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „KARIO“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „KARIU“, nes „KARYS“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis.

Kaina: 12 mėn. — 8 lit.,

6 „ „ 4 „

3 „ „ 2 „

1 „ „ 1 lit.

Adr.: *K a u n a s, Nepriklausomybės aikštė „KARYS“*

KARDAS

Lietuvos karininkų laikraštis
eina dukart per mėnesį, 16 pusl.
didumo ir su viršeliu.

KARDAS rašo aktualiais krašto gynimo, kariuomenės, atsargos karininkų, savanorių* kūrėjų, šaulių reikalais; deda karo, užsienio ir vidaus politikos apžvalgas; plačiai informuoja apie mūsų ir kitų valstybių kariuomenių gyvenimą bei įvykius.

KARDAS iliustruotas ir dailiai leidžiamas.

Adresas: Nepriklausomybės aikštė 10, Kaunas,

Telefonas per Vyriausiąjį Štabą 56.

KARDĄ leidžia *Karininkų Ramovė*. Atsakomasis redaktorius Gen. št. plk. *Žadeika*. Redaktorius: *mjr. Balčiūnas*

Prenumerata: Lietuvoje: metams — 18 lt.; 6 mėn. — 10 lt.; 3 mėn. — 6 lt. Užsieny, be Latvijos, Estijos ir Vokietijos, dvigubai brangiau.

Atskiro nr. kaina 1 lt. Skelbimai pagal susitarimą.

Ką pergyveno, svajojo ir jautė Lietuvos Karo Mokyklos kariūnas *prieš 8 metus* — vaizdžiai, atvirai, lengvu stiliumi dalinai atvaizduota vienintėlėje mūsų kariškoj literatūroj *Sim. Jon. Urbono*

KARIŪNO

ATSIMINIMŲ

knygoje, išėjusioj dviejose dalyse 1930 ir 1931 metais. *Viso 404 pusl.* 1932 m. skaitytojų gausumo atžvilgiu mūsų kariuomenės kareivių bibliotekose iš lietuvių autorių ši knyga *laimėjo pirmąją vietą.*

Kariškoji spauda „Kariūno atsiminimus“ įvertino teigiamai:

„...vertinant, kaip karišką beletristiką jie yra įdomūs ir vertingi. Daug meilės, daug sielos šilimos įdeda autorius aprašydamas savo pergyvenimus ir išpūdžius. Tolydžio atsiskleidžia prieš mus doro, jautraus jaunikaičio ir stipraus sąmoningo kario siela... Tenka pasakyti, kad autoriui kalbos bei stiliaus atžvilgiu sekasi”...

„Kardas” 1931 m. 8 (28) nr. Recenzija J. Balčiūno.

„...Stilius lengvas. Kalba gera. Knyga išleista švariai. Kareivių bibliotekoms tinka”.

„Karys” 1930 m. 48 (600) nr.

I dal. kaina 3,50 lt.

II „ „ 2,70 lt.

Kreipiantis į „Kariūno” red. — abi dalis galima gauti tik už 4 litus.

EKONOMINĖ KARIŲ B-VĖ

KAUNAS, Laisvės Al. 23. Tel. 133

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių prekių:

GASTRONOMIJA, vietos ir užsienio vynai, konjakai ir kiti gėrimai. GALANTERIJA, KOSMETIKA, RAŠOMOJI MEDŽIAGA, MANUFAKTŪRA ir kariška avalinė.

Specialus kariškų reikmenų skyrius:

Revolveriai, šoviniai, parakas, medžioklės reikmenys, kariški diržai, akselbantai, pentinai, kutai kardams, kariškos apikaklės, visų ordinų ir medalių kaspiniai ir t. t.

2-
Kaina 1 lt.

ALp 2147

LTSR Valst. Resp. Biblioteka

„KARIŪNAS”

12

Prenumerata iki metų galo, įskaitant ir šį 12 nr., tik 2,50 lt. Atskirais numeriais — 3 lit.

1934

Gruodžio mėn. išeis labai įdomus, didelis 13•14 „Kariūno“ nr. P.L.P. Karo Mokyklos 15-os metų sukakčiai paminėti.

XVI-sios laidos p.p. jaunieji karininkai, norintieji įsigyti minėtus tris žurnalo numerius ar kurį vieną iš jų, prašomi neatidėliojant pranešti „Kariūno“ redakcijai, prisiunčiant prenumeratos pinigų.

Visi p.p. karininkai, turintieji iš pirmųjų Karo Mokyklos laidų įdomesnių atsiminimų, pergyvenimų, nuotraukų ar pan., maloniai prašomi prisiųsti „Kariūno“ red. iki lapkričio mėn. 30 d. Visa mielai patalpinsime „Kariūno“ 13•14 nr., skiriamam Karo Mokyklos 15-os metų sukakčiai paminėti.

Patys skaitykime ir savo artimiesiems bei pažįstamiems pasiųskime gražų, iliustruotą kariškosios jaunomenės žurnalą

„KARIŪNA”

89.24.2